

Hrvatski

glasnik

GLASILO HRVATA CRNE GORE

Godina X Broj 91 Studeni 2012. ISSN 1800-5179

***Glazba
zagrijala Studeni***

Šjor Tripu s ljubavlju

Str. 9

Miris mora u Požegi

Str. 15

Kostanjada 2012.

Str. 26

Poštovani čitatelji

Ovaj broj Glasnika nazvali smo „Glazba zagrijala studeni“, iako ove godine mjesecu studenome ne odgovara taj naziv. Hrvatsko građansko društvo pobrinulo se da mnoge razveseli i zagrije dobrom glazbom i raznovrsnom kulturnom ponudom.

Zagrijali smo dlanove slušajući Vinka Cocu, klape Bisernice Boke i Bokeljske mornare, VIS Lungomare, Gradsku muziku, praunuka Tripa Tomasa kao pjevača te Kristinu Katelan na violini. Uživali smo u argentinskome tangu i folkloru iz Dalmacije...

I na političkoj sceni Crne Gore bilo je vruće i još uvijek se zagrijava. Nije drukčije ni u Hrvatskoj. Oslobođajuće presude generalima Gotovini i Markaču i dalje su vruće teme.

Da ne bude toplo samo u duši, već i u trbuhu pobrinule su se Vlasta Mandić s „Bisernicama“ i kotorske karnevalske grupe koje su pripremile bogatu trpezu autohtonih delicija članovima kongresa njemačkih turoperatora u Budvi, a Stolivljani su „Kostanjadom 2012“ oduševili mnogobrojne posjetitelje ponudivši im raznovrsne delicije od kostanja.

Nova rubrika „Aktualnosti“ pobudila je vaše zanimanje, što nam daje poticaj za daljnje aktualnosti.

Na vaš zahtjev, dragi čitatelji, uvodimo novu-staru rubriku „Pisma čitatelja“ u kojoj očekujemo od vas primjedbe, prijedloge, kritike, a možda i pohvale za ono što radimo.

Ispričavam se čitateljima i autorima mnogobrojnih priloga koji zbog velikog broja aktualnih tema nisu mogli biti uvršteni u ovaj broj, ali u sljedećem neće izostati.

Vaša urednica
Tijana Petrović

“Hrvatski glasnik”, Kotor, je upisan u evidenciju javnih glasila kod Republičkog sekretarijata za informisanje RCG pod rednim brojem 04/01-1828 od 31.12.2002. godine. Časopisu je dodijeljen međunarodni standardni broj za serijske publikacije ISSN 1800-5179, koji je otisnut u gornjem desnom uglu korica. Časopis izlazi mjesečno.

Adresa: **Zatvoreni bazen, Škaljari 85330 Kotor**
Telefon: +382 (0)32 304 232 · Faks: +382 (0)32 304 233
E-mail: hgd-kotor@t-com.me · WEB: www.hrvaticg.com
Žiro-računi: **520-361700-17** · **510-4741-76**
Osnivač i nakladnik: **Hrvatsko građansko društvo Crne Gore – Kotor**

Predsjednik: **Mirko Vičević** · Urednica: **Tijana Petrović**
Uređivački odbor: **Marija Mihaliček, Tripo Schubert, Vivijan Vuksanović, Danijela Vulović, Joško Katelan** · Lektorica: **Sandra Čudina** · Fotografije: **Foto Parteli, Radoje Milić, Dario Musić, Radio Dux, Skupština CG, Klaudio Katelan, arhiva HGD CG, Branka Starčević-Tesari, Hrvoje Kusik**
Grafička priprema i tisak: **Biro Konto, Igalo**
Naklada: 800 primjeraka

Tiskanje časopisa su financijski pomogli: Fond za zaštitu i ostvarivanje manjinskih prava, Opština Kotor, Hrvatsko nacionalno vijeće, NVP RH.

Ciljevi su poznati

Priredio:
Tripo Schubert

Konstituiran je dvadeset peti saziv Skupštine Crne Gore na kojemu je izabran novi - stari predsjednik Ranko Krivokapić za predsjednika u sljedećem četverogodišnjem mandatu.

Novi skupštinski saziv čine, prema izvješću Državne izborne komisije, 39 poslanika

Predsjednik Skupštine poručio je nakon reizbora da je socijalni program u prvom planu, da je „krajnje vrijeme za zaokret“ i da nema mjesta „ekonomskoj samoobmani“

koalicije Evropska Crna Gora, 20 Demokratskog fronta, 9 SNP-a, 7 Pozitivne Crne Gore, 3 Bošnjačke stranke, i po 1 iz

HGI-ja, Force i Albanske koalicije - Demokratski savez u Crnoj Gori i Demokratska partija.

Nakon lokalnih izbora u Budvi, Kotoru i Nikšiću konstituirane su i skupštine u Budvi na čelu s koalicijom DPS-SDP, u Kotoru s koalicijom DPS-SDP-LP i HGI, u Nikšiću s Pozitivnom Crnom Gorom - DF-SNP.

Upitana kako komentira formiranje postizborne koalicije s DPS-om i SDP-om, Marija Vučinović, predsjednica HGI-ja, odgovorila je: „Vrlo sam ponosna na postignuti izborni rezultat i na državnom i na lokalnom nivou u Kotoru. S tim rezultatom bili smo ravnopravni akteri donošenja platforme partija manjinskih naroda koje su ostvarile skupštinski status i s koalicijom koju predvodi Milo Đukanović činit ćemo buduću vlast.“ Odmah nakon izbora izjavila je da je stranka na čijem je čelu postigla povijesni uspjeh, što mnogima nije bilo jasno. Ovom prilikom objasnila je o čemu se zapravo radilo. „Poslanički mandat u državnoj skupštini prije tri i po godine dobili smo s liste demokratske partije socijalista, u skladu s predizbornim koalicionim sporazumom, na osnovi kojeg smo sudjelovali u izvršnoj vlasti. Nismo, dakle, nastupali kao samostalan politički subjekt pa je uvijek postojala izvjesna doza sumnje u realnu snagu HGI-ja. Na ovim izborima odlučili smo nastupiti samostalno, koristeći pogodnosti novoga izbornog Zakona, po kojemu je predviđen cenzus od 0,35 posto, i uspjeli smo dobiti samostalno jedan mandat u državnoj skupštini. Eto, zbog toga je to povijesni uspjeh.“

Nakon konzultacija s čelnicima svih političkih stranaka, predsjednik Crne Gore Filip Vujanović predložio je Predsjedništvu DPS-a Mila Đukanovića za novog mandatara. „Uvjeren sam da će Đukanović biti posvećen interesima Crne Gore u integracijama,

Očekuju novog Premijera

vrijednosti države i afirmaciji međunarodnog ugleda i prije svega obezbjeđenju dobroga ekonomskog ambijenta i obezbjeđenju boljeg kvaliteta života“, rekao je Vujanović.

Veleposlanica Sjedinjenih Američkih Država Sue Key Brown rekla je da se veseli suradnji s budućim predsjednikom Vlade Milom Đukanovićem

ćem te da vjeruje kako će Crna Gora, s Đukanovićem na čelu, nastaviti put k euroatlantskim integracijama, u čemu će imati punu potporu SAD-a.

„Povratak Đukanovića je odlična vijest. Mi se veselimo suradnji s njim“, prokomentirao je veleposlanik Slovenije Vladimir Gasparić.

Zasijedanje Skupštine

Generali Gotovina i Markač slobodni

(Preuzeto sa Internet portala)

“General Ante Gotovina i general Mladen Markač oslobođeni su točaka optužnice i puštaju se trenutačno na slobodu”, objavio je u petak 16. studenoga sudac Theodor Meron u sudnici-Haaškog suda. Žalbeno vijeće Haaškog suda donijelo je oslobađajuće presude generalima Gotovini i Markaču nakon što je sud odbacio zaključke Raspravnog vijeća prema kojima su oni sudjelovali u udruženome zločinačkom pothvatu, kao i optužbe za prekomjerno granatiranje Knina, Gračaca, Obrovca i Benkovca, a sud ih je oslobodio i zapovjedne odgovornosti.

“Nakon što je pobijena teza

Raspravnog vijeća da je granatiranje bilo protupravno, Žalbeno vijeće drži da nema dokaza da je postojao udruženi zločinački pothvat s ciljem uklanjanja srpskoga civilnog stanovništva iz Krajine silom ili prijetnjom sile”, rekao je Meron.

«Žalbeno vijeće zaključilo je da se odlazak civila, koji se događao istodobno sa zakonitim topničkim napadima, ne može okarakterizirati kao deportacija», dodao je on.

Žalbeno vijeće Haaškog suda poništilo je osuđujuće presude Gotovini i Markaču za progon, deportacije, ubojstvo, zločine protiv čovječnosti, pljačku javne i private imovine, kršenje zakona i običaja ratovanja.

Prvostupanjskom presudom generali Gotovina i Markač do-

bili su 24 odnosno 18 godina zatvora. U vrijeme Oluje Gotovina je bio zapovjednik Zbornog područja Split, a Mladen Markač zapovjednik Specijalne policije.

Gotovina je bio u pritvoru ICTY-ja od 10. prosinca 2005., a Markač od 11. ožujka 2004. godine.

Oduševljenjem i povcima odobravanja nekoliko tisuća hrvatskih branitelja i građana okupljenih na Trgu bana Jelačića popratilo je čitanje oslobađajuće presude hrvatskim generalima. Tijekom čitanja odluke predsjednika Sudskog vijeća Theodora Merona, hrvatski branitelji i građani s oduševljenjem i skandiranjem «Ante, Ante!» pozdravljali su oslobađanje po točkama optužnice.

Josipović: Presuda znači nevinost generala, ali i odgovornost države

„Vrlo sam zadovoljan presudom Haaškog suda koja znači nevinost naših generala, ali i daljnju odgovornost države da istraži što se dogodilo i tamo gdje je bilo zločina da ih kazni“, izjavio je hrvatski predsjednik Ivo Josipović. «Generali Gotovina i Markač proveli su nevini osam godina u zatvoru, a ta spoznaja nije lagana zanjih i njihove obitelji, ali to su napravili za Hrvatsku i ja im kao vrhovni zapovjednik želim zahvaliti na žrtvi koju su podnijeli za domovinu», istaknuo je Josipović u izjavi koju je u svome uredu dao u povodu oslobađajuće presude hrvatskim generalima. Josipović je rekao da je «zakonita i pravedna» presuda Žalbenog vijeća potvrdila ono u što su svi u Hrvatskoj vjerovali - da su generali Gotovina i Markač nevini, da hrvatsko vodstvo i oružane snage nisu djelovale kao organizirani zločinački pothvat koji je imao cilj progon civila, sugrađana srpske nacionalnosti, da Hrvatska nije počinila etničko čišćenje i da je borba branitelja za slobodu bila pravedna i časna. «Nama ostaje odgovornost da se brinemo za sve žrtve rata i da kaznimo sve individualne zločine koji su u ratu počinjeni, a takvih je zločina nažalost bilo i na strain obrane. Hrvatska država nije odgovorna za zločine pojedinaca, ali jest odgovorna da se svaki počinitelj zločina kazni, bez obzira na to o kome je riječ», istaknuo je hrvatski predsjednik.

Ocjenjujući da je oslobađajuća presuda i simbolična satisfakcija za sve žrtve Vukovara, Josipović je pozvao da se «pobjeda prava i pravde» proslavi dostojanstveno, imajući na umu da pravednost Domovinskog rata znači i izgradnju Hrvatske kao demokratskog, multietničkog društva koje prihvaća svoje građane i jamči im jednakost i pravdu.

Josipović je podsjetio kako je bio šokiran prvostupanjskom presudom kojom su Gotovina i Markač u travnju bili osuđeni na 24 i 18 godina zatvora i da je tada kao pravnik kritizirao concept zločinačnoga udruženog pothvata.

«Upravo zato mi je drago što su se potvrdile teze da taj oblik odgovornosti nije primjenjiv», rekao je Josipović ističući da je i kao pravnik i kao čovjek vrlo zadovoljan oslobađajućom presudom.

Milanović: Bilo je pogrešaka, ali ne Gotovinih i Markačevih

„Ovdje je očito riječ o dvojici nevinih ljudi, ali to ne znači da rat nije bio težak i krvav, no pravedan je što se Hrvatske tiče. Bilo je pogrešaka za koje je odgovorna hrvatska država, a ne Markač i Gotovina. Hrvatska će taj dug pravde i ispuniti“, rekao je hrvatski premijer Zoran Milanović i zahvalio generalima „što su ovoliko izdržali za Hrvatsku“.

Krivokapić: Sada se čekaju krivci

Predsjednik crnogorske Skupštine Ranko Krivokapić u komentaru o oslobađajućoj presudi Haaškog tribunala za hrvatske generale Antu Gotovinu i Mladena Markača rekao je da „nema dileme da su zločini počinjeni“ te da se sada „čekaju krivci“.

„Egzodus tolikog broja ljudi je zločin. Naravno, sad čekamo krivce. Čuo sam premijera i predsjednika Hrvatske koji tvrde da se mora ići dalje i pronaći odgovorne za tako teška djela“, istaknuo je Krivokapić.

Anto Nobile, zagrebački odvjetnik

„Vidite, po optužnici kakva je bila, Haaški sud nije mogao donijeti drugu odluku nego osloboditi generale. Ova optužnica bila je namijenjena Tuđmanu i Šušku. Kako su oni umrli, Karla del Ponte samo ju je 'spustila' na generala Gotovinu, a ništa nije mijenjala u sadržaju. (...) Dvojica generala su oslobođeni i nemamo što o tome raspravljati, to je presuđena i završena stvar, sviđalo se to nekome ili ne. Ali, svi moramo znati da time nije, kao što danas mnogi govore u Hrvatskoj, skinuta mrlja s Oluje. (...) Hrvatska se sada mora pobrinuti da te mrlje budu sanirane.“

Vujanović: Nužno je pronaći krivce i adekvatno ih kazniti

Predsjednik Crne Gore Filip Vujanović rekao je da do sada nije komentirao presudu hrvatskim generalima Anti Gotovini i Mladenu Markaču jer je on „principijelno zastupao stav da se za sve zločine izrekne kazna adekvatna učinjenom zločinu“.

„Znamo da je tokom ‘Oluje’ i nakon nje bilo zločina nad civilima, da je bilo mnogo žrtava, da je bilo mnogo prognanih, oko 200.000. Izvjesno je da državna politika Hrvatske, kako je to saopšteno, ima potrebu da te zločine sankcioniše i pronađe one koji su krivi i omogućiti da se ostvari ono što je obaveza svih.

Znači, sve zločine koji su se desili na prostoru bivše Jugoslavije u procesu njezinog raspada, zbog žrtava, zbog potrebe da se kazne oni koji su ih počinili, zbog potrebe da se postigne pomirenje, nužno je da se preduzme od svake države kako bi se pronašli krivci i adekvatno kaznili“, rekao je Vujanović.

Slavlje na Trgu bana Jelačića

Dan sjećanja na žrtve

U Hrvatskoj je 18. studenoga obilježena 21. godišnjica od pada Vukovara. Kolonu sjećanja, u kojoj je bilo oko 60.000 ljudi, na putu od pet i pol kilometara od vukovarske bolnice do Memorijalnoga groblja žrtava iz Domovinskog rata vodio je hrvatski državni vrh. U njoj su bili veterani, građani, ali i tek oslobođeni policijski general Mladen Markač. Markač se pojavio u krugu vukovarske bolnice okružen umirovljenim pripadnicima specijalne policije. “Još sam pun dojmova i beskrajno sretan. Poslije ćeli je od deset kvadrata sad sam na slobodi i okružen potporom ovolikog broja ljudi koji su bili uvijek i uz mene i uz generala Gotovinu. Danas smo svi skupa, sva srca zajedno kucaju, je l’ može biti lepše”, zapitao je Markač. Pokraj Memorijalnoga groblja molitvu za sve po-

ginule i nestale hrvatske branitelje i civile u borbama za Vukovar vodio je đakovački i osječki nadbiskup Marin Sračić. “Opet smo zajedno ovdje da se sjetimo stradanja Vukovara, da se sjetimo nevinih žrtava i da svojoj djeci obećamo da se nikada ništa slično neće ponoviti”, rekao je Josipović novinarima. U koloni je bio i premijer Zoran Milanović koji je rekao da treba riješiti pitanje nestalih u Vukovaru.

I u Škabrnji, selu u zadarskome zaleđu, istoga dana obilježena je 21. godišnjica stradanja tog mjesta. Na taj su dan pripadnici JNA iz sastava Kninskog korpusa pod komandom Ratka Mladića i pobunjenih Srba ušli u Škabrnju. Ubijena su 43 civila i hrvatska branitelja.

Izvor: Beta, Radio slobodna Evropa

Markač u Koloni sjećanja

Šjor Tripu s ljubavlju

Mandolinski orkestar

Priredio:
Tripo Schubert

Uželi da neposredno podsjetimo stanovništvo Boke i šire na život i djelo Tripa Tomasa, organiziran je omaž pod nazivom „Šjor Tripu s ljubavlju“ u dvorani Kulturnog centra „Nikola Đurković“ u Kotoru.

U programu su sudjelovali: Gradska muzika Kotor - skladbama „Dalmacija“ i „Lijepa Bokeljka“, ženska klapa „Bisernice Boke“ skladbom „Šjora Mare štramacera“, uz pratnju mandolinskog orkestra „Tripo Tomas“, muška klapa „Bokeljski mornari“ skladbom „Vozi, vozi Anko do Lokruma“, uz pratnju mandolinskog or-

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore posvetilo je skladatelju Tripu Tomasu značajno mjesto u drugom tomu periodike „Bokeški ljetopis“, zajedno s ostalim velikanima glazbe u Kotoru. Uz to, u Hrvatskome glasniku br. 21 objavljeno je sjećanje Dragice Tomas na njegov život i rad. Na temeljima tamburaškog orkestra, koji je utemeljio Tripo Tomas u Škaljarima kraj Kotora, Društvo je osnovalo školu mandoline i mandolinski orkestar pod nazivom „Tripo Tomas“.

kestra, Kristina Katelan na violini, uč. II. razreda Muzičke škole „Vida Matjan“ u Kotoru u klasi Vilija Ferdinandija, uz klavirsku pratnju prof. Tamare Jovičević, skladbom „Jadranski val“, Ivan Tomas, prof. solfeggia, praunuk Tripa Tomasa, skladbom „Jedno veče u kotorskoj kantini“, uz klavirsku pratnju prof. Alekseja Molčanova, i plesni par Umjetničkog centra „AS“ iz

Herceg Novoga, Anđela Vujević i Vladimir Žutković, izvedbom argentinskog tanga.

U dijelu programa projektiran je poseban kotorski dragulj - akvamarin - mediteranskim toplim, raskošnim glasom pok. Petra Tomasa, legende kotorskoga i Crnogorskoga narodnog pozorišta, sina Tripa Tomasa.

Na kraju programa svi sudionici programa svirali su i

pjevali „Šjoru Maru“, zajedno s oduševljenom publikom, uz dirigentsku palicu možda budućega dirigenta, mladog praunuka Ivana Tomasa.

Sjećanja na maestra Tripa Tomasa govorili su: Dragica Tomas, Marina Dulović, Vlado Begović, Adam Cuca i Boro Cicović. U ime HGD CG svima je zahvalio Tripo Schubert. Program je vodila mr. Vesna Vičević.

Argentinski tango

Kristina Katelan - Valcer Jadranski val

Učesnici programa uz dirigentsku palicu Ivana Tomasa

Vesna Vičević

„Muzikom od davnina nadahnuti Kotor u XX. st. doživljava golemi muzički uspon, a mnogobrojna imena muzičkih velikana ponikla u našem gradu svojim djelima davali su i danas daju stalni muzički impuls održavajući Kotor u njegovu muzičkom nadahnuću.

Među tom plejadom muzičkih velikana ima svoje zasluženno i počasno mjesto i maestro Tripo Tomas.

A zahvaljujući svima njima već je odavno na jednom od kotorskih pijaca, uza zvuke zvona dragih kampanela, uz pjesmu šoto voće ispod volta te uz pratnju kapi kiše što dobuju po izbužanim gurlama i uz posebnu pratnju što iz kamenih zidova kuća stoljeća zrače, utemeljen je trio koji čine - **tradicionalni kotorski melos, grad Kotor i Kotorani.**

Taj trio, neraskidiva i skladna cjelina, muzički je brend našega grada, a njegov sastavni dio djela su maestra Tomasa. Nosio je muziku u srcu i posvećivao je Kotoru. Nema u kronici grada njegova doba značajnijeg događaja, ličnosti, jubileja i sl. a da ga maestro muzikom nije zabilježio. Ako prihvatimo mišljenje da ambijent umnogome definira sudbinu ličnosti i njihovih opredjeljenja, onda su zvuci zvona sv. Tripuna u blizini kojeg je rođen Tripo Tomas i zvuci orgulja i zbora na misama, uz prohujala stoljeća koja uporno odašilju svoje stare zvuke na svakom kantonu i uličici voljenoga grada, dali poseban zanos mladom osobi već ispunjenoj muzikom. Daljnji život u Škaljarima, zelenome biseru u kotorskoj plodnoj baštini i mirisnim đardinima, ali i rasadniku muzičkih talenata, podario mu je razdraganost i vedrinu, posvećenost muzici i životu. Zanatlijski Škaljari nosili su u sebi duboki osjećaj i potrebu za muzikom što je primijetio sam zanatlija Tomas te je okupio mlade talente, uvježbavao ih i s njima uspješno nastupao.

Još jedan, svima poznat detalj iz maestrova rada s mladima je zanos koji im je prenosio. Među mnogobrojnomo škaljarskom djecom koju je podučavao bio je i škaljarski dječak – kasniji veliki skladatelj Ivo Brkanović, koji je čestitajući maestru 50. godišnjicu rada, u telegramu naveo - *Duboko nosim u sebi dane naših zanosa koji su za mene bili sudbonosni.* Sigurno su te riječi godile maestrovu srcu koji je mlade do kraja svog života u ljubavi prema muzici i muziciranju podučavao i hrabrio.

Ali, uz sviranje i podučavanje mladih, znao je maestro i zapjevati za svoju dušu. U kotorskoj kulturnoj kafani 'Dojmi', gdje su se događali nekada svi važni kulturni događaji našega grada, ali i oni obični svakidašnji, koji život i radost znače, poput povjerljivih razgovora uz čašu vina s dragom osobom, razmjenju novitادا i pokoju čakulu, u kafani koje se mnogi sa sjetom sjećaju, jedan tadašnji bečki novinar napisao je da se u njoj 'plesao valcer isto tako dobro kao u Beču' i 'svirala glazba kao da je glazbenicima Strauss bio učitelj'. E, pa u toj i takvoj kafani, našoj 'Dojmi' nastupao je raznim povodima i u raznim sastavima Tripo Tomas. Prilikom gostovanja jedne talijanske operne grupe 1910. s operom 'Seviljski brijač', zbog bolesti talijanskog pjevača morao je uskočiti signor Tripo Tomas i otpjevati arije baritona u mediteranskome kotorskom ambijentu, a i njegovo zanimanje je inače bilo ono brijača.

Pokušajmo sada zamisliti to staro zdanje naše kafane, to znanje i sigurnost, tu mladenačku hrabrost tog zaljubljenika u muziku kako sa zanosom pjeva omiljene arije u omiljenoj kafani na radost organizatora koji priredbu nije morao otkazati, i na radost i odobravanje oduševljene kotorske publike! I takav je bio, i to je umio, uspješan i talentom bogati Tripo Tomas.

Ogledao se maestro u mnogim muzičkim formama. Poznat je njegov valcer 'Jadranski val'. Zabilježeno je da je ovaj valcer prvi put izveden 1931. u Splitu, gradu njegovih predaka, koji je maestro jako volio, prilikom gostovanja Gradske muzike Kotor kojom je tada dirigirao. Uz djela Bizeta, Verdija, Rossinija, izvedena su njegova djela 'Pozdrav Splitu' i 'Dalmacija', a kraj koncerta ukrašio je njegov 'Jadranski val' uz golemo oduševljenje mnogobrojne publike. Poznatu 'Šjoru Maru' napisao je 1921., a prvo izvođenje doživjela je s Gradskim zabavnim orkestrom 1924. kojim je tada dirigirao Antun Homen. I otada do danas, blizu 90 godina, melodija i riječi te pjesme plijene svojim posebnim šarmom, veselošću, svojim mediteranskim, kotorskim koloritom...

Dio priče voditeljice Vesne Vičević.

Dragica Tomas

„Mene je velika ljubav i životna staza dovela kao snahu u kuću Tripa Tomasa. Njihov način života i sudbina postali su i moja sudbina. Tako je bilo tada i tako ću se osjećati dok im se ponovno ne pridružim.

Voljela sam njegovog sina više od razuma i sve što je bilo njegovo prihvatila sam bezuvjetno kao svoje, brinula njihove brige i radovala se njihovim radostima.

Koliko je gospodin Tripo Tomas svojim djelima zaslužio da ga poštuju i visoko vrednuju u povijesti muzike, neka govore stručnjaci, a u mojoj duši zaslužio je da ga volim i pamtim po velikoj

pažnji kojom me je darivao u svakom trenu našega zajedničkog života.

Do kraja života vodio ga je zanos i dječjačka radost stvaranja, vitalnost, lucidnost i snaga koja ga je uzdizala iznad njega samog i njegovih moći da se nosi sa životom, koji ni za one privilegirane nije lak. On je meni ličio na čovjeka iz nekog svijeta obasjanog svjetlošću duše. Blag, ispunjen ljubavlju, a zauzvrat voljen i poštovan od svih nas!

Privilegij je talentiranih da su prisutni u sjećanju i nakon smrti.

I ovo večer koje mu vi posvećujete to potvrđuje!

I na kraju: Jedne kišne, olujne noći, markantni, u svojim 90-tim godinama neobično vitalni umjetnik, krenuo je niz strmi skaljarski put, zaklonjen kišobranom, ka muzičkoj školi svoga rodnoga grada.

Pozvali su ga da se pridruži slavljenicima u radosti dugog trajanja. Dotjerao se, kako i priliči velikom jubileju, i išao je ivicom puta.

Išao je ivicom puta kada mu je neki nesretnik prekinuo radost praznika i to malo nade koje je imao u sebi.

Te noći utihnula je u njemu muzika, istog časa kad i njegov život...”

Primadona CNP, Dragica Tomas, snaha Tripa Tomasa

Marina Dulović

„Početkom XX. stoljeća, u vrijeme kada u Kotoru nije postojalo organizirano muzičko školstvo, a muzička kultura još uvijek nije imala svoje mjesto koje joj je i pripadalo, muzikom su se bavili pojedini pedagozi u sklopu društava, pjevačkih skupina i crkvenih zborova.

Jedan od glavnih zadataka muzičkog Kotora tog vremena bio je okupiti omladinu i raditi na njezinu muzičkom opismenjavanju. To nije bilo nimalo lako ako uzmemo u obzir činjenicu da profesionalnih muzičara, osim gostujućih, nije ni bilo.

Jedan od onih koji se ‘rodio s muzikom u sebi’ bio je Tripo Tomas.

Prateći vojnu glazbu, često noseći fenjere sa strane, upijao je melodije, pjevao, sanjao.

Zahvaljujući svom talentu i apsolutnom sluhu, nije trebalo puno da ga muzika na sebi svojstven način osvoji, ‘općini i veže’ za cijeli život.

Njegov prvi samostalni pedagoški rad počeo je 1913. godine kada je postao kapelnik ‘Hrvatske bokeljske glazbe’, zatim osnivač raznovrsnih i mnogobrojnih muzičkih sastava, među kojima je u sklopu društva ‘Škaljarski sastanak’ djelovao tamburaški orkestar i zbor, postižući vrlo zapažene uspjehe, kao i ‘Seoska glazba’ u Škaljarima koju su činili zanatlije, radnici, seljaci. Posebno je volio rad s mladima i toj ljubavi ostao je privržen do kraja života.

Potvrdu uloženog rada i značaja kompozitorskog opusa dalo je njegovo djelovanje tijekom 40 godina u Udruženju jugoslavenskih muzičkih autora (UJMA) gdje je od 100 njegovih kompozicija 80 autorski zaštićeno.”

Ovo su riječi iz govora prof. Marine Dulović, ravnateljice Muzičke škole „Vida Matjan“.

Petar Bukilica

„Kod Tripa Tomasa Bog je bio darežljiv i u pogledu muzikalnosti, prirodnog dara za harmonizaciju, goleme ljubavi i nepresušnog entuzijazma, karizme, snage, volje i želje da se 'događa muzika', da svatko uživa u njoj i da se svi koji imaju sluha njome bave.

Siguran sam da je osnovna ideja maestra Tomasa bila da muzika treba biti zabava, da se njome treba uljepšati život, da muzika mora biti slika života kojom se svi životni događaji moraju registrirati.

Jedno od najizvođenijih Tomasovih djela na repertoaru Gradske muzike je uvertira 'Bokeljske noći' u kojoj je maestro dao sebi 'oduška', razuzdao se u svim dionicama, zadao teške zadatke muzičarima jer je tehnički kompozicija jako zahtjevana.

Osnovao je 1913. 'Hrvatsku bokeljsku glazbu', radio je s Duhačkim orkestrom Ratne mornarice Tivta, osnovao 'Seosku glazbu' u Škaljarima. Nakon Drugoga svjetskog rata u Tivtu je obnovio duhački orkestar koji su činili radnici Arsenala, posvetio se radu u KUD-u 'Nikola Đurković', a do kraja života u Gradskoj muzici.

U znak zahvalnosti maestru Tomasu pokrećem inicijativu da se pijaca na kojoj se nalaze prostorije Gradske muzike Kotor, a koju zovemo 'Pijaca od Zatvora', nazove njegovim imenom 'Pijaca maestra Tripa Tomasa' jer on to zaslužuje.“

**Ovo su riječi Vladimira Bego-
vića, dirigenta Gradske muzike
Kotor 1994. – 2011.**

„Tripo Tomas rođen je 14. siječnja 1885. godine u Kotoru, u neposrednoj blizini katedrale sv. Tripuna, u vrijeme kada 'Gradska muzika' bilježi 43 godine svoga postojanja. Kao dijete Tripo sa svojim vršnjacima prati 'Gradsku muziku' na njezinim nastupima i upija njezin repertoar. U to vrijeme uobičajeno je da djeca za kotorski duhački orkestar nose četiri fenjera sa strane prilikom defiliranja gradom tako da su iz neposredne blizine mogli pratiti i pjevushiti melodije.

Tripov otac želio je da mu sin pohađa gimnaziju, ali malom Tripu glava je bila puna muzičkih dojmova i on za drugo nije mario, pa nakon osnovne škole prihvaća brijački zanat jer tada muzičkih škola u gradu nije bilo. Jedino je 'Gradska muzika' pružala muzičko obrazovanje svojim članovima pa Tomas već s deset godina, kao učenik četvrtog razreda osnovne škole, počinje izučavati duhačke instrumente, kao učenik tadašnjeg kapelnika Anićeta Tofoletija, da bi nakon jedne godine rada, 1896. godine, prvi put nastupio s četvrtom dionicom es-trube. Poslije toga ga podučavaju Tofoletijevi nasljednici Urlih i Vitek, kapelnici češkog podrijetla. Kod Urliha uči i violinu, a s četrnaest godina dobiva prvu dionicu es-trube. Dolaskom Antuna Bagatele Tripo dobiva prvu dionicu bas fligelhorne, a u šesnaestoj godini odgovornu ulogu trombonista. Na tom instrumentu svira skoro pola stoljeća.

Radeći sa spomenutim kapelnicima, Tomas je i bez redovnog i sustavnoga muzičkog obrazovanja, za koje nije imao nikakvih mogućnosti, stekao dosta praktičnog znanja o duhačkim instrumentima pa stoga ne čudi što je od oko stotinu autorskih djela koje je skladao većina upravo skladana za duhački orkestar.

Nakon umirovljenja 1949. godine, Tripo Tomas ostao je aktivan član kotorske 'Gradske muzike', a nezaboravan trag ostavio je sudjelujući u radu gradskih duhačkih orkestara u Budvi, Tivtu i Hercegu Novome.

Činjenica koju su neki iz svijeta muzike znali koristiti kako bi umanjili njegovo djelo da Tripo Tomas nije pohađao muzičku akademiju samo nam govori o raskoši njegova talenta, veličini njegova truda i ljubavi prema muzici, te upornosti i ustrajnosti kojom je uspješno nadoknađivao praznine nastale nedostatkom sustavnoga muzičkog obrazovanja.

Mi, članovi 'Gradske muzike', sjećamo se s pijetetom našeg maestra, šjor Tripa, i sa zadovoljstvom sviramo njegove skladbe, uz pomoć kojih on nastavlja živjeti na ovom svijetu. Svaki put kad odsviramo neko njegovo djelo čini nam se da on na svom trombonu svira s nama. To je naš način da mu kažemo HVALA za sve što je tijekom svog života učinio za 'Gradsku muziku', koja je ove godine, i uz njegove skladbe, proslavila 170 godina postojanja.“

**Ovo su riječi Petra Bukilice, dirigenta Gradske muzike
Kotor**

**“BISERNICE BOKE”, MANDOLINSKI SASTAV “TRIPO TOMAS”
I FOLKLORNI ANSAMBL “BOKELJSKE MORNARICE 809”
GOSTOVALI U POŽEGI**

Miris mora u Požegi

Piše:
Tijana Petrović

U plodnoj dolini, koju su još Rimljani nazvali “Zlatna dolina”, uokvirenoj slavonskim gorskim prstenom Psunja, Papuka, Dilja, Krndije i Požeške gore, nalazi se grad Požega. Kao i sami pitomi krajolik, u ovoj su dolini i ljudi otvoreni, gostoljubivi, vedra i otvorena duha, u savršenoj harmoniji s okolicom. Prvi susret s Požegom budi osjećaj pripadnosti, mira, pitomosti...

Ženska klapa “Bisernice Boke”, mandolinski sastav HGD CG “Tripo Tomas” i folklorni ansambl “Bokeljske mornarice 809” prvog vikenda u studenome bili su gosti Ličkoga zavičajnog društva “Vila Velebita” u Požegi. Bokelji su Požežanima folklorom i muzikom predstavili dio tradicije i baštine svojega kraja, donijevši u ovaj pitomi slavonski grad malo primorske arije.

Već nakon dolaska u Požegu delegaciju iz Boke kotorske dočekali su članovi Ličkoga zavičajnog društva “Vila Velebita” i njihov predsjednik prof. dr. sc. Josip Fajdić, priredivši im izvrsnu večeru i druženje u svojim prostorijama. Nasmijana lica domaćina i njihova srdačna dobrodošlica učinili

Bokelji su Požežanima folklorom i muzikom predstavili dio tradicije i baštine svojega kraja, donijevši u ovaj pitomi slavonski grad malo primorske arije.

Bisernice Boke

su da se u trenutku zaboravi cjelodnevno putovanje i umor, te da ostane samo radost zbog susreta s ovim divnim ljudima.

Domaćini su svojim gostima organizirali obilazak grada i njegovih znamenitosti, a boravak u vinogradarskom kraju

nije mogao proći bez posjeta vinariji. Bokelji su u podrumu vinarije Krauthaker imali priliku degustirati izvrsna nagrađivana bijela vina te slušati o bogatoj vinogradarskoj i vinarскоj tradiciji kutjevačkog kraja, a zatim i ručati domaće specijalitete u podrumu Udru-

***Blagoslov mladog vina uz kumstvo
Miroslava Franovića***

ge tamošnjih vinogradara i vinara.

Posebnu čast delegaciji iz Boke, koju su činili tajnica HGD CG Danijela Vulović, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća CG Miroslav Franović, urednica "Hrvatskog glasnika" Tijana Petrović, Vlasta Mandić u ime klape "Bisernice Boke" i Valentina Belan u ime Radio Duxa, iskazao je gradonačelnik Požege i saborski zastupnik Zdravko Ronko primivši ih u svom uredu. U zanimljivom razgovoru gradonačelnik Ronko predstavio je gostima grad na čijem se čelu nalazi, te se informirao o posebnostima Boke i saznao o aktivnostima HGD-a i HNV-a.

Ličko zavičajno društvo „Vila Velebita“

Ličko zavičajno društvo „Vila Velebita“ u Požegi osnovano je 1996. godine s ciljem promicanja kulturno-povijesnog naslijeđa Like izraženog najvećim dijelom izvornim ličkim folklorom.

Na inicijativu nekolicine poznatih Ličana koje je u rano proljeće 1996. godine sazvao gosp. Stipe Tonković, u svibnju je na osnivačkoj Skupštini udruge izabran prvi Upravni i nadzorni odbor. Bio je to za požeške Ličane izniman trenutak kojemu su svjedočila mnogobrojna poznata imena javnoga kulturnog i političkog života Požege, Like i Hrvatske. Predvodio ih je predsjednik Vlade RH Nikica Valentić, župani Požeško-slavonske i Ličko-senjske županije Ante Bagarić i Ante Frković. Gradonačelnici Požege i Gospića, saborski zastupnici, predsjednik i članovi krovne zavičajne Udruge „Vila Velebita“ iz Zagreba, književnik Pero Budak i prof. Drago Rosandić, te mnogobrojni drugi odličnici svjetovne i sakralne provenijencije.

Kulturno-umjetničko društvo LZD „Vila Velebita“ ima 22 člana, a sastoji se od mješovite pjevačke skupine i instrumentalnog sastava „Nehajski bečari“. Ova glazbena skupina pod rukovodstvom gosp. Stjepana Vrkljana snimila je do sada ukupno četiri kompilacijska nosača zvuka, a posljednji CD nosi s pravom naslov „Najljepše ličke pjesme“.

Delegacija iz Boke sa domaćinima

Koncert u požeškome Gradskom kazalištu održan je 3. studenoga. Goste iz Boke pozdravio je prigodnim riječima dobrodošlice prof. dr. sc. Josip Fajdić, a u ime gostiju zahvalili su Danijela Vulović i Miroslav Franović. Tom prilikom razmijenjeni su i prigodni pokloni. Požeška publika uživala je uz pjesmu i performance sjajnih "Bisernica", zvuke mandolina i Škaljarsko i Dobrotsko kolo. Nakon koncerta druženje nije završilo, već se na zajedničkoj večeri nastavilo uz tamburaše i, naravno, graševinu!

Osobito smo radosni što ćemo na proljeće moći ugostiti "Vilu Velebita" u Boki i tom prilikom uzvratiti gostoprimstvo koje je nama pruženo!

Poklon Društvu

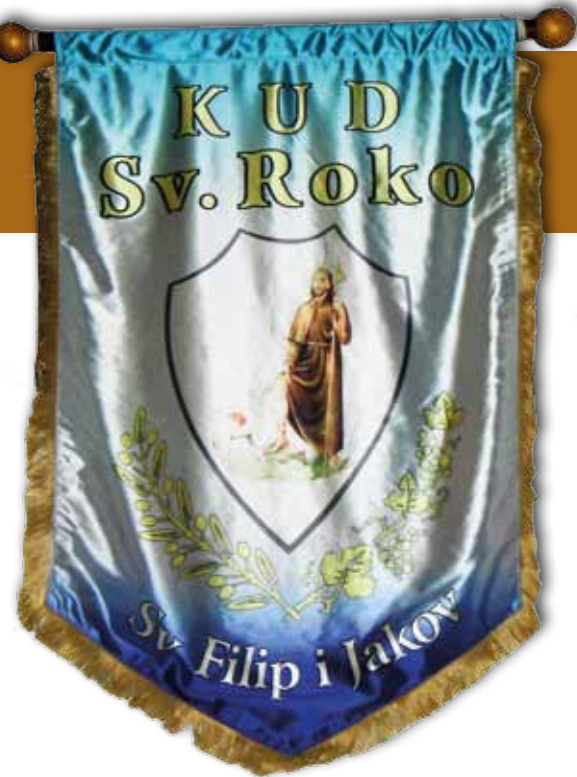
Tajnica Društva uručuje poklon gradonačelniku Ronku

U vinskom podrumu Krauthaker

Učesnici programa

*KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO
„SVETI ROKO“ IZ SV. FILIPA I JAKOVA
U KOTORU I TIVTU*

“Sveti Roko” u župi svetog Roka

Priredila:
Dijana Milošević

Hrvatsko građansko društvo Crne Gore organiziralo je tijekom tri dana, od 9. studenoga do 11. studenoga, posjet KUD-a „Sv. Roko“ Kotoru i Tivtu. Trodnevno druženje obuhvatilo je upoznavanje s ciljevima i radom HGD CG, povijesnim i kulturnim bogatstvom Boke kotorske, obilazak grada Kotora i okolice, međusobnu razmjenu iskustava i planiranje buduće suradnje.

KUD „Sveti Roko“ nepune četiri godine u Svetom Filipu i Jakovu okuplja mlade ljude i građane koji žele otrgnuti od zaborava bogate tradicijske vrijednosti kulture i običaja toga kraja.

Dolazak u Kotor - Posjet Generalnom konzulatu RH, obilazak staroga grada Kotora i okolice

Došli su upoznati dušu Boke, narod i tradiciju, a ostavili su duboki trag prepoznatljivosti i osjećaj zajedništva Kotoru, Tivtu i svim “dobrim ljudima”, kako ih naziva pjesnik Ivan Barba.

Udruga KUD „Sv. Roko“ sa sjedištem u Sv. Filipu i Jakovu, koji je smješten na obali Pašmanskog kanala, između Zadra i Biograda na moru, osnovana je 4. prosinca 2008. godine.

Ivica Eškinja, jedan od osnivača, s grupom entuzijasta, mještana Svetog Filipa i Jakova, glavni je koordinator i predsjednik KUD-a. Rad Udruge uz pjesmu i igru, priče i sjećanja, ujedno njegujući i pjesničku riječ pučkih pjesnika, osvjetljava put svoje povijesti mladim generacijama koje se uče poštovati naslijeđe i život u duhu svoje kulturne sredine.

KUD „Sv. Roko“ dobio je naziv po istoimenoj crkvi iz 11. stoljeća koja se nalazi nedaleko od Sv. Filipa i Jakova.

Mnogobrojne manifestacije karakteriziraju njihov rad: Dani cvijeća Zadarske županije, 12. susret KUD-ova „Hruševac 2009.“ u Hruševcu Kupljenskome, sudjelovanje na Susretu folkloru u Polači, Sv. Petru, Turnju, Biogradu na moru, Raštanima Donjim i na „Noći punog miseca“ u Zadru.

KUD je tijekom svoga desetomjesečnog postojanja organizirao večer folkloru i starih običaja „Kako su živili i radili naši stari“ u Sv. Filipu i Jakovu u srpnju, Susret KUD-ova i klapa pokraj crkve sv. Roka „Do budućnosti po tragovima vlastite prošlosti“ u kolovozu. Zajedno s muškom klapom Cantus KUD namjerava organizirati proslavu Badnjaka na otvorenome uz brudet od bakalara i neizostavne fritule.

U razgovoru s predsjednikom KUD-a Ivicom Eškinjom i voditeljem plesne grupe Ivanom Baričićem, doznali smo nešto više o radu i ciljevima „Sv. Roka“.

U KUD-u djeluju tri sekcije: odrasli plesni ansambl, dječiji plesni ansambl i mandolinski orkestar. KUD „Sv. Roko“ trenutačno ima 130 članova, od toga aktivno u radu folklorne sekcije sudjeluju odrasli članovi i djeca. Svi ostali članovi pomažu pri organizaciji različitih fešta koje KUD organizira.

U svom radu ovaj KUD uživa veliku potporu svojih mještana, što se osobito vidi prilikom nastupa.

Ovaj mladi KUD podupire Općina Sv. Filip i Jakov, TZ Općine Filip i Jakov, Turistička udruga Napredak, Grad Biograd i njegova Turistička zajednica, Bošana d.o.o., Mada d.o.o., Ministarstvo kulture i OŠ Sv. Filip i Jakov koja im je za njihove potrebe osigurala dvije prostorije u školskoj zgradi.

Na Trgu od oružja

U petak, 9. studenoga, u organizaciji Hrvatskoga građanskog društva organiziran je posjet Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Kotoru i obilazak stare gradske jezgre.

Generalni konzul Republike Hrvatske u Kotoru, gospodin Božo Vodopija i konzul Republike Hrvatske u Kotoru Andrej Santini priredili su prigodan doček članovima KUD-a i predstavnicima Hrvatskoga građanskog društva. Ovom prigodom, u prijateljskom i raspijevanom ambijentu dvorane za prijem, nakon riječi dobrodošlice uručeni su i pokloni u znak zahvale za suradnju.

Tijekom obilaska staroga grada Kotora članove KUD-a „Sveti Roko“ vodio je profesor Ivica Biskupović, oživljavajući priče starih palača i sjećanja na prošla stoljeća. Crkvu blažene Ozane ispunili su tihom

FILIPJANSKA NARODNA NOŠNJA

Filipjanska djevojačka nošnja sastoji se od fuštana, duge suknje koja je spojena s oplećom plave boje s plisiranim rubom na donjem dijelu. Ispod fuštana je široka košulja s izrezom na prsima i bogato ukrašenom čipkom s uzdignutim ovratnikom. Rukavi su u dva dijela, a pri kraju skupljeni i nabrani. Na gornjem dijelu fuštana ispod prsiju je zalistavac koji je imao ukrasnu ulogu, a za fuštan je pričvršćen dvjema ukrasnim iglama. Iznad fuštana je travesa koja je bogato ukrašena komadom platna s našivenom svilom i dvije svilene crvene trake koje slobodno padaju. Na glavi djevojke nose maramu - facol koji se veže straga. Rubovi marame ukrašeni su i slobodno padaju niz prsa. Kosa je spletena u pletenice u koje je upletena ukrasna traka, najčešće crvene boje. Na nogama su pletene čarape - kalce s pletenim cipelama opancima. Nakit se sastojao od koraljne ogrlice i trojagodnih naušnica - renčina. Preko košulje djevojka nosi korporan koji je na prsima otvoren kako bi se vidjela košulja i zalistavac.

Ženska nošnja sastoji se od fuštana crne boje koji seže do gležnja. Ispod njega je bijela košulja. Opleće je ravno s jednim redom ukrasnih gumba tako da košulja dolazi do izražaja jer je ukrašena čipkom, a korporan je crne boje.

Muška nošnja sastoji se od crnih hlača, bijele košulje s uzdignutim ovratnikom i krožetom koji je ukrašen s dva reda gumba. Dodatni ukras je sat s lancem preko krožeta. Iznad košulje je jaketa, a na nogama su cipele.

Članovi filipjanskog KUD-a nose tri vrste nošnje: žensku stariju, žensku djevojačku i mušku. Do autentičnog izgleda nošnji došli su proučivši stare fotografije koje su nađene u etnografskim muzejima u Splitu i Zadru. Pritom im je veliku pomoć pružila prof. Danijela Deković i nastavnica Mihovilka Prtenjača, voditeljica pomlatka u KUD-u. Značajnu ulogu u prikupljanju starih fotografija imali su i mještani koji su iz svojih starih obiteljskih albuma izvlačili fotografije na kojima su njihovi preci odjeveni u stare nošnje. "Veliku ulogu u cijeloj ovoj priči s nošnjama imaju i naši najstariji članovi KUD-a Ivka i Krešo koji su živjeli u vremenu kada se svakog dana odijevala ova nošnja", kazuje Eškinja. Filipjanska nošnja, za razliku od nošnji drugih mjesta, specifična je po materijalu od kojeg je sašivena.

molitvom i molitvenom pjesmom, preplavivši emocijama kasne popodnevne sate kotorske pjace. Nakon probuđenih priča iza zatvorenih škura staroga grada, u subotnjim jutarnjim satima, predstavnici Hrvatskoga građanskog društva, Dijana Milošević i Ivica Biskupović, odveli su goste

na još jedno kratko povijesno putovanje gradom Perastom. Pjesma je i ovoga puta pratila šum vala dok su se malim brodićem približavali otoku Gospe od Škrpjela. Na ovome malom prostoru zaustavljene vječnosti upoznali su još jednu stranicu bogate kulturne povijesti Boke kotorske. Posjetom Bo-

gorodičnom hramu na Prčanju završili su obilazak jednog dijela Boke kotorske.

U Domu kulture "Josip Marković" u Donjoj Lastvi, u blizini crkve sv. Roka, 10. studenoga, KUD "Sveti Roko" održao je koncert pjesama i folklora iz Dalmacije. Kao gosti večeri nastupili su folklorna sekcija "Bokeljske mornarice 809" i mandolinski sastav "Tripo Tomas" Hrvatskoga građanskog društva Kotor.

U ime HGD CG Podružnice Tivat prisutne je pozdravila Ljerka Sindik, a nakon uvodne riječi domaćina posjetitelje je pozdravio i Ivan Eškinja, glavni koordinator KUD-a „Sv. Roko“, a program je započela i vodila nastavnica Mihovilka Prtenjača.

Uz mnogobrojne posjetitelje, ljubitelje mediteranskog duha i tradicionalnih izvedbi, na koncertu su bili i Ilija Janjić, kotorski biskup, , konzul Republike Hrvatske Andrej Santini, predsjednik HNV-a Miro Franović, predsjednik „Dux Croatorum“ Zvonimir Deković, predsjednik HGD CG Mirko Vičević, predstavnik Fonda za manjine Fikreta Fetić i lastovski župnik don Dejan Turza.

KUD „Sv. Roko“ predstavio se plesnim i poetskim izvedbama. Nakon izvedbi pjesmama "Ja sam majko cura fina", "Zaljubljena djeva" i "Za ribara", nastupila je plesna grupa s pjesmama iz Jezera, maloga mjesta na otoku Murteru, pod nazivom "Oj, Jezera, misto moje".

Plesna grupa dočarala nam je i plesove iz staroga Trogira izvedbom Trogirske kvadrilje. Za francuske vladavine u dalmatinskim gradovima ofirirali su na plesnim zabavama uveli ples kvadrilje. Odlaskom Francuza plesala se još neko vrijeme i zatim su je zaboravili. Jedino su u Trogiru sačuvali do danas kvadrilju. Od fran-

cuskog izvornog plesa ostalo je vrlo malo. S vremenom je nastala nova koreografija kojoj su dali domaći naziv - Trogirski četvorka. Ona počinje promenadom, šetnjom te se nastavlja prvim, drugim, trećim i četvrtim balom, da bi završila kurioznom polkom. Tijekom vremena imala je neke modifikacije, ali je izvorno zapisana i ne zna se tko je autor. Ovom prigodom prikazana je promenade s prvim i drugim balom čiju je koreografiju postavio poznati etnolog, profesor Branko Šegović i voditelj plesne grupe Ivan Baričić.

Pučki pjesnik Ive Barba, član KUD-a „Sveti Roko“, predstavio se svojim poetskim djelima. Izdvojit ćemo pjesme: „Filip i Jakov“, „Dobri ljudi“, „Lanterna“, „More“, čiji su se stihovi svidjeli posjetiteljima.

Nakon nastupa razmijenjeni su prigodni pokloni i nastavljeno druženje uz čašćenje i pjesmu.

U nedjelju, 11. studenoga, članovi KUD-a „Sveti Roko“ sudjelovali su na nedjeljnome misnom slavlju u katedrali svetog Tripuna, koje je vodio kotorski biskup, mons. Ilija Janjić. Nakon misnog slavlja i uručenja poklona KUD-u „Sv. Roko“, kotorski biskup mons. Ilija Janjić primio je članove KUD-a i predstavnike Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore u Biskupskom domu, gdje su se uz razgovor i domjenak srdačno pozdravili.

Posjet male grupe entuzijasta od 7 do 77 godina, koji slijede put osobnog podrijetla i duhovno bogatstvo naslijeđa, ostavio je dojam na sve koji su imali prilike upoznati ih. Došli su upoznati dušu Boke, narod i tradiciju, a ostavili su duboki trag prepoznatljivosti i osjećaj zajedništva Kotoru, Tivtu i svim „dobrim ljudima“, kako ih naziva pjesnik Ivan Barba.

U posjeti Bogorodičnom hramu na Prčanju

U posjeti Kotorskoj biskupiji

U POVODU DANA OPĆINE KOTOR VIS „LUNGOMARE“ NASTAVLJA
ZAPOČETU TRADICIJU

„Od Kvarnera pa do lijepe Boke“

Lungomare

Piše:
Violeta Gjurgjević

Inspiriran svim ljepotama i običajima Boke kotorske i naporima da se održi tradicija Hrvatskoga građanskog društva, čiji je i sam član, gosp. Poly Gjurgjević, zajedno s prijateljima i članovima klapa „Lungomare“, došao je na ideju da organizira jedan lijepi vid zabave za sve ljude dobre volje koji uživaju u pjesmama s Jadrana. S obzirom na

Projekt je naišao na apsolutnu potporu Hrvatskoga građanskog društva iz Kotora i želju da to bude upravo u studenome, kao poklon društva gradu Kotoru u povodu Dana općine 21. studenoga.

to da je iz rodne Rijeke došao živjeti u Kotor, namjera mu je bila da muzikom poveže ta dva kraja i eto imena - „Od Kvarnera pa do lijepe Boke“. Po-

znato je da je oduvijek između ova dva kraja postojala spona i dvosmjerne migracije stanovništva te upravo zato i svaki koncert počinje pjesmom

„Najdraža Rijeko“, a završava „Bokeljskom noći“.

Projekt je naišao na apsolutnu potporu Hrvatskoga građanskog društva iz Kotora i želju da to bude upravo u studenome, kao poklon društva gradu Kotoru u povodu Dana općine 21. studenoga. Osnovna ideja bila je da se ljudima u Kotoru, Tivtu, kao i ostalima u Boki, pruži ugođaj mora, Jadrana i starih pjesama koje su pjevali u mladosti, kao i novijih pjesama koje su svojom popularnošću postale evergrini. Namjera je također bila potaknuti publiku da pjeva s klapom „Lungomare“ – i u tome su uspjeli. Prošlogodišnja večer mediteranske pjesme, manifestacija koja slavi upravo našu povijest i kulturu – „Od Kvarnera pa do lijepe Boke“ bila je i više nego uspješna. Gostovala je i klapa „Lumbar-da“ iz istoimenog mjesta na otoku Korčuli, čije je sudjelovanje bilo od velike pomoći.

To je bio veliki poticaj da „Lungomare“ i ove godine nastupi u Centru za kulturu. Ovaj put gost je bio veliko ime dalmatinske pjesme – Vinko Coce – sa svojom pratećom grupom. Malo je reći da je kotorska publika bila zaista oduševljena, uživajući u pjesmama i ugodnoj atmosferi. Na zadovoljstvo svih nas, manifestacija će postati tradicionalna, sa željom da svaka sljedeća bude bolja i ljepša. Naravno, tu su i planovi u vezi s gostovanjima u Hrvatskoj gdje se održavaju manifestacije tipa „Dani Boke“, „Dani Bokeljske mornarice“, „Dani bokeljske kuhine“ i slično.

Kao što red nalaže, zahvaljujemo svim ljudima koji su financijskom i tehničkom potporom pomogli da se ovaj događaj održi, kao i svim gostima koji su svojom prisutnošću uveličali koncert „Od Kvarnera pa do lijepe Boke“.

Erupcija oduševljenja u Tivtu

U tivatskome Domu kulture „Gracija Petković“ 16. studenoga održan je koncert popularnoga hrvatskoga glazbenika Vinka Coce. Organizator ovoga lijepog događaja bilo je Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, u povodu Dana općine Tivat. Prije početka koncerta nazočne je pozdravila Ljerka Sindik, predsjednica HGD-a podružnice Tivat, a zatim je Mladen Perušina u dresu „Hajduka“ predao, u ime župe sv. Roka iz Donje Lastve, Vinku Coci knjigu „Spomenica 600. obljetnice crkve Male Gospe u Gornjoj Lastvi“. Nakon toga počeo je spektakl velikoga kantautora koji je, u pratnji glazbenog sastava „Galeb“, podigao publiku na noge. Dvoranu su ispunila zadovoljna lica, a na mnogima se vidjela i suza. Smjenjivale su se poznate skladbe, a egzaltacija je dostigla vrhunac kada je došla na red navijačka pjesma Hajduka „Kad umrem umotan u bilo“.

Koncert u Tivtu

*DON ANTON BELAN PRISUSTVOVAO PROSLAVI
SV. TRIPUNA U ADELFIJI*

Mali Tripundan

Piše:
don Anton Belan

Dana 10. studenoga pontifikalnom svetom misom u kotorskoj bazilici-katedrali svečano je proslavljen blagdan sv. Tripuna prema Rimskome martirologiju. U arhivskim dokumentima ovaj blagdan naziva se „San Tryphon pizulo“ (Mali Tripundan) jer se proslavlja manjom svečanošću nego 3. veljače kada ga kotorska crkva proslavlja prema poznatome Benediktinskome martirologiju (Usuardi martyrologium iz IX. Stoljeća). To je vrijeme prijenosa relikvija iz Carigrada u Kotor.

Za razliku od Kotora, u mjestu Morinj, koji je pripadao Risanskoj biskupiji, i gdje se nalazi crkva sv. Tripuna čiji se najstariji dio može datirati u XIII. stoljeće te na čijim se zidovima nalaze urezani najstariji crteži brodova u Boki i Crnoj Gori, sveti Tripun se proslavlja 10. studenoga.

Najveća proslava sv. Tripuna u kršćanskome svijetu danas je u gradiću Montroneu, pokraj Barija (Italija), koji je prije II. svjetskog rata ujedinjen sa susjednim mjestom Canetom, te danas nose zajedničko ime Adelfija. Glavna proslava sv. Tripuna u Adelfiji je 9. i 10. studenoga, svečano sti započinju 1. studenoga, a završavaju 18. studenoga. U proslavi sudjeluju i svećenici

Kult sv. Tripuna u gradiću Montroneu javlja se 1326. godine kada se prvi put spominje jedna crkva koja je njemu u čast sagrađena.

Postavljanje slike sv. Tripuna na glavni trg

Rumunjskog patrijarhata, koji su prisutni na svečanoj misi i u velikoj procesiji koja traje tri sata, uz sudjelovanje preko 100.000 vjernika iz cijele Pulje (Apulije) i Italije. Tada se održava i poznati Tripundanski sajam koji se proteže na prostoru od nekoliko kilometara. Održavaju se mnogobrojni vatrometi, a upečatljiv je onaj koji se održava nakon procesije 10. studenoga i temelji se

na zvučno-glazbenom, a ne svjetlosnom efektu te traje tri sata i ostavlja snažan estetski i muzički dojam. Nastupaju također mnogobrojne folklorne grupe, bratovštine i vjerske korporacije. Djeca odjevena u rimske vojnike sudjeluju na konjima u procesiji, zatim se obavlja predaja ključeva kao i u Kotoru, ali ovdje sv. Tripunu. Istodobno je glavni trg, kao i okolne ulice, veličan-

Kult sv. Tripuna u gradiću Montroneu javlja se 1326. godine kada se prvi put spominje jedna crkva koja je njemu u čast sagrađena. Taj kult sigurno je u krajeve južne Italije prenesen iz Kotora jer je Kotorska biskupija od 1172. godine, a i ranije (1025.), pa do 1828. godine bila u sufraganskom odnosu s nadbiskupijom Canosa-Bari. Gradić Montrone (Adelfija) dobio je relikviju sv. Tripuna od kotorskog biskupa Stjepana Pavlovića Lučića 1839. godine i ona se danas čuva u lijepome srebrnome baroknom relikvijaru. Čitateljima Hrvatskoga glasnika prikazujemo fotografije s proslave koje govore više nego riječi. Sve neka bude na veću slavu Boga i u čast sv. Tripuna.

Svečana rasvjeta trga

stveno osvijetljen. Svečanost uključuje i puštanje velikog balona s likom sv. Tripuna, uz zvuke fanfara i pet gradskih limenih glazbi, a sve to čini ovu svečanost neponovljivom i jedinstvenom te s pravom nazvanom „kraljicom svih svečanosti Pulje“. Ove godine na poziv župnika i odbora za proslavu u svečanostima je sudjelovao i don Anton Belan, kotorski župnik, s nekoliko vjernika.

Na kraju svečane svete mise kotorski župnik pozdravio je u ime kotorskog biskupa sve prisutne, istaknuvši univerzalnost svetačkog poslanja koja je tako lijepo sadržana u odgovoru sv. Tripuna prefektu Male Azije Akvilinu: „Christianus sum, nomen mihi Tryphon est“ – „Kršćanin sam, ime mi je Tripun.“ Kotorski župnik još je istaknuo: „Nećemo se spasiti zato što smo pravoslavni ili katolici, to nam nije nikakva preporuka za nebo, to su ljudske ograde, možemo se spasiti samo kao dobri kršćani. Želim svima da prema primjeru sv.

Tripuna budemo dobri kršćani.“ Nakon don Antona govorio je predstavnik Rumunjskog patrijarhata koji je slična razmišljanja prenio prisutnima istaknuvši zadovoljstvo što je nazočan u proslavljanju sveca kojega slavi Istok i Zapad. I jedan i drugi govor bili su popraćeni pljeskom.

Puštanje balona sa likom sv. Tripuna

*U STOLIVU JE 4. STUDENOGA ODRŽANA VEĆ TRADICIONALNA
MANIFESTACIJA - KOSTANJADA*

KOSTANJADA 2012.

Piše:
Marinela Popović

I ove godine vrijedni entuzijasti i aktivisti Nevladinog udruženja „Kamelija“ i Mjesna zajednica Stoliv, uz pokroviteljstvo Općine Kotor, organizirali su tradicionalnu manifestaciju „Kostanjadu“.

Ovaj događaj redovito se održava nedjeljom nakon blagdana Svih svetih kada je, po tradiciji, svakome dopušteno skupljanje kostanja i natuđim posjedima.

Uz neodoljiv miris pečenih kostanja i iščekivanje da protoče kantule bačava s „Vrancem“ i „francuzicom“, održao se bogat kulturno-zabavni program.

Uz veliki broj posjetilaca i gostiju iz Boke i okolice, kao i određenog broja turista, Kostanjadu je svečano otvorio savjetnik u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore gosp. Miloš Janko-

vić. On je rekao da je to tradicionalna manifestacija kojom se želi očuvati vjekovna tradicija na ovim prostorima – proizvodnja kostanja, te da ju je Ministarstvo prepoznalo kao iznimno važnu i korisnu,

a podržava je zbog plemenitih ciljeva koje ima – jačanje svijesti ljudi o potrebi zaštite i valorizacije ovih vrijednih resursa. „Kostanjada“ također nudi druženje i zabavu, te je gosp. Janković pozvao sve sudionike da uživaju u ovome događaju.

Prisutne su pozdravili i director Turističke organizacije Kotor gosp. Mirza Krčić, a u ime organizatora gosp. Vinko Vujović.

U đardinu Doma kulture „Niko Bilafer“ upriličena je prezentacija i degustacija raznovrsnih proizvoda od kostanja i zdrave mediteranske hrane koja je pripremljena u kužinama bokeških domaćica iz Stoliva i okolice. Na trpezama se moglo naći i razno sezonsko voće s ovih prostora – grožđe, limuni, naranče, mandarine, šipci, dunje, žizule, suhe smokve – miris i kolorit naše jeseni. Na vinskoj trpezi mogla su se degustirati ovogodišnja „mlada“ vina proizvođača iz Boke, Crmnice, Podgorice, Bara. Ovom prilikom predstavio se i veliki broj proizvođača meda, maslina, ljekovitog bilja i raznih autentičnih suvenira.

Uz neodoljiv miris pečenih kostanja i iščekivanje da protoče kantule bačava s „Vrančcem“ i „francuzicom“, održao se bogatkulturno-zabavni program.

Domaćini su ovaj put ugoštili KUD „Rumija“ iz Bara koji suprikazali igre iz toga kraja u kojem se također svake godine organizira slična manifestacija. Svojim nastupom predstavili su se Folklorni ansambl „Nikola Đurković“ iz Kotora i etno-mažoretke Plesnog studija „Modest“ iz Tivta. Primorski kolorit podno Vrmca obogatile su svojom prisutnošću i članice Bokeljske mornarice odjevene u tradicionalnu bokeljsku nošnju.

Note s instrumenata naših mladih muzičara iz ŠOSMO-a „Vida Matjan“ Kotor upotpuni-

Pitomi kesten

Drvo kestena bilo je poznato u Kini i Japanu prije nego što su ih rimske legije donijele u Europu. Pečeni kesteni prodavali su se na ulicama Rima u 16. st., kao što se prodaju danas zimi u mnogim europskim gradovima.

Kesten se ponajprije uzgaja u Kini, Japanu, Italiji i Španjolskoj. Ima ga u sjevernoj Africi, Maloj Aziji. Sve mnogobrojne vrste kestena nastale su varijacijom tzv. vrste pitomog kestena. Pitomi plod kestena je plod drveta *Castaneasativa*.

Kesten je stara poljoprivredna kultura. Ima ga više od 100 vrsta. Općenito se dijele na pitome i divlje. Pitomi su jestivi, a posebna poslastica među njima su lovranski maruni koji su slađi i veći od običnih kestena.

Plod kestena je crvenkasto-smeđe boje i glatke površine. Raste u bodljikavoj košuljici koja se raspukne ujesen kada plod sazrije. Kesteni se odlikuju posebnom teksturom i slatkim, blagim okusom. Miris kestena, bilo pečenih ili kuhanih, uvijek stvara osjećaj ugođe i topline.

le su ugodan nedjeljni ugođaj na ovoj fešti.

Mladi likovni i literalni stvaratelji, učenici osnovnih škola iz Tivta, Risna, Prčanja, Radanovića, Podgorice, kao i JU Resursni centar za sluh i govor iz Kotora, postavili su izložbu svojih likovnih radova i prezentirali literalne radove u sklopu programa.

U sportskom dijelu programa za ovu priliku predstavile su se sjajne mlade sportašice iz Stoliva (Simović, Marković, Nika-

ljević, Čavor), članice Ju-jutsu kluba „Soko“ koje su osvojile najviša europska priznanja u ovom sportu. Uz njih, svoje vještine prikazali su i članovi Streličarskog kluba „Kotor“.

U cilju promocije divnih pješackih staza na padinama brda Vrmac, u suradnji s planinarskim klubovima „Pestigrad“ i „Vjeverica“, organizirane su dvije pješačko-izletničke ture do Gornjeg Stoliva i Pečkovice.

Delicije od kostanja

Folklorni program

Pogled na zaliv iz Gornjeg Stoliva

Promoviran je i projekt „Sto oliva“ ukojem je prvi put poslije dugo godina jedan mještalin Stoliva (Grigorije Mihović) posadio sto maslina, po čemu je Stoliv i dobio ime.

Na okruglom stolu održanom nakon programa analizirane su dosadašnje aktivnosti na zaštiti i valorizaciji šume kostanja i brda Vrmac.

Organizator ove iznimne manifestacije godinama ulaže napore s ciljem zaštite ambijentalnih i ekonomskih vrijednosti šume kostanja u Stolivu, kao svojevrsnoga prirodnog naslijeđa, te sprečavanja degradacije još uvijek kompaktne cjeline šume kostanja, napadnute prirodnim nametnicima i urbanističkom devastacijom.

A naš cijenjeni turizmolog dr. Milenko Pasinović kaže za „Kostanjadu“ kako joj je cilj da „potakne“ turističku potražnju za mirnim, idiličnim ambijentom seoskog naselja kakvo je Stoliv. Organiziranjem ovakvih događaja u izvansezoni, koji popunjavaju nedostatak adekvatne ponude u od rujna do siječnja, ovom manifestacijom kao jedinom u tom razdoblju željela se popuniti i obogatiti turistička ponuda te produljiti turistička sezona.

„Kostanjada“ i njezini autentični sadržaji pridonose valorizaciji i afirmaciji turističkih i ekoloških potencijala naselja Gornji i Donji Stoliv, brda Vrmac i Općine Kotor tijekom cijele kalendarske godine.

PRIPREMA JELA S KESTENOM

Kesten se obično jede pečen, kuhan ili pržen. Kesten se čak može oguliti i jesti sirov, ali to baš nije preporučljivo zbog zdravstvenih razloga pa ga se stoga najčešće termički obrađuje i tek zatim konzumira.

Oguljeni kesteni mogu se kuhati, poširati u crnom vinu ili

mlijeku ili, pak, pirjati na maslacu za ukrašavanje jela. Pire od kestena može se dodati u juhu ili u umake koji se poslužuju uz divljač. Može poslužiti kao zgušnjivač za variva, juhe i umake. Ujedno, kesten pire s dodatkom šećera i šlaga pretvara se u omiljenu jesensko-zimsku slasticu.

Kestene se može osušiti i samljjeti u brašno koje se zatim koristi za pripremu kruha, kolača, palačinki, tjestenine, pa čak i nekih vrsta palente. Ovu vrstu brašna osobito vole Talijani i Francuzi. Kruh pečen od ovog brašna ostat će svjež i do dva tjedna.

Od fermentiranog soka od kestena može se dobiti fini kri-

Priprema za feštu

Stoliv

stal šećer, pivo ili zamjena za kavu! Kestenima, primjerice, možemo puniti povrće, perad, meso i divljač.

Posebice su zanimljivi kandirani kesteni koji se kuhaju u šećernom sirupu i zatim ponovno posipaju šećerom. Pojavili su se Francuskoj u 16. stoljeću, a krajem 19. Stoljeća bili su toliko popularni da su spasili gospodarstvo grada Lyona kada su ih počeli industrijski proizvoditi. Ipak, ne

može se ni dandanas govoriti o posve automatiziranoj proizvodnji jer se veliki dio proizvodnog procesa i dalje obavlja ručno.

Pitomi kesten u Boki zovemo kostanj pa ponjemu imamo mjesto Kostanjicu, koje se nalazi nasuprot Perasta. Pitomi kesten u Boki spominje se 1842. godine. A spominje ga 1868. godine Roberto Visiani u djelu Flora Dalmatica, botaničar koji je službu započeo kao liječnik u Kotoru. Pitomi

kesten je calcifuga, što znači vrsta koja ne uspijeva na zemljištu s povišenom količinom vapna, a za dobar rast treba svježe, duboko, rahlo, silikatno tlo s nešto kalija. To je glavni razlog zašto uspijeva u Stolivu jer tamo zemljište ima takve karakteristike. Uz Stoliv u Boki kotorskoj, poznata staništa kestena imaju: Lepetane, Rudine iznad Kamenara, Kostanjica i Savina u Herceg Novom.

Svečanost u povodu Dana Općine Kotor

Kotor je nizom manifestacija obilježio Dan općine – 21. studenoga. Svečanost je započela u Risnu gdje su položeni vijenci na Spomenik palom borcu, a nastavljena je u Kotoru defileom Gradske muzike ulicama grada. Predsjednica Općine Marija Čatović primila je Gradsku muziku i Bokeljsku mornaricu 809, nakon čega je uslijedio raport i predaja zastave Bokeljskoj mornarici pred zgradom Općine. Predsjednica Čatović i članovi Udruženja boraca NOR-a položili su vijence na spomenik u Parku slobode, a prisutnima se obratio predsjednik Udruženja Mašo Marković koji je podsjetio na ulogu boraca iz Boke kotorske i Prve bokeške brigade u borbi protiv fašizma. Na Trgu od oružja predsjednica Čatović izvršila je smotru počasnog odreda Bokeljske

Predsjednica Općine Kotor Marija Čatović uputila je čestitke građanima u povodu 21. studenoga, Dana Općine.

mornarice i primila raport od komandanta odreda, nakon čega je odigrano tradicionalno kolo. Glavna svečanost održana je u crkvi Svetoga Duha na kojoj su bili prisutni predsjednik Crne Gore Filp Vujanović, mnogobrojni ministri, crkveni velikodostojnici i predstavnici diplomatskog kora.

Obraćajući se prisutnima Marija Čatović istaknula je da je i u uvjetima globalne ekonomske krize sačuvana financijska stabilnost Općine Kotor te da je proračun realiziran u 78%, da su u tijeku mnogobrojne investicijske aktivnosti predviđene Programom uređenja prostora.

“Nastavljen je pozitivan trend u području turizma. Kotor je postao nezaobilazna destinacija na mediteranskim krstarenjima uglednih svjetskih krizing kompanija. Ukupan broj dolazaka u Kotor povećan je za 7%, a broj noćenja za 5%”, istaknula je Čatović koja je na kraju zahvalila dosadašnjem sazivu Skupštine Općine Kotor na konstruktivnom radu u interesu grada te čestitala odbornicima novog saziva kotorskog parlamenta i novoizabranom predsjedniku Skupštine Općine Nikoli Bukilici.

Najveće gradsko priznanje Kotora “Nagrada 21. novembar” dodijeljeno je redatelju Petru Pejakoviću, direktoru Fondacije „Kotorski festival pozorišta za djecu”.

„Najsrdanije vam čestitam 21. studenoga, Dan Općine Kotor. Također upućujem iskrene čestitke svim našim sugrađanima koji danas slave Arandelovdan, kao i onima koji slave Gospu od zdravlja.

Bogatstvo tradicije Kotora i Boke, koja se temelji na dobrim međunacionalnim i međukonfesionalnim odnosima, na duhu tolerancije, međusobnog poštovanja i razumijevanja - uvijek zaiskri 21. studenoga, u danu kada zajedno proslavljamo tri praznika. Uvjerena sam da ćemo znati i za buduće generacije sačuvati istinske vrijednosti po kojima je Kotor prepoznatljiv kako u nizu vjekova svoje historije, tako i u suvremenom trenutku. Proslavit ćemo poštujući i cijeneći jedni druge, s uvjerenjem da ćemo u sljedećem razdoblju zajedničkim naporima pridonijeti razvoju i prosperitetu Kotora.

Dragi moji Kotorani, s iskrenim željama za dobro zdravlje, sreću i uspjeh u životu i radu, iskreno vam čestitam 21. studenoga“, stoji u čestitki predsjednice Čatović.

Proslavljen Dan Općine Tivat

“Uspješno se stvara slika novog Tivta, ali se vrijednosti koje su do nje dovele – prije svega ljudi, ne smiju zaboraviti”, poručio je gradonačelnik Tivta Dragan Kankaraš obraćajući se sudionicima svečane sjednice lokalnog parlamenta, upriličene u povodu 21. studenoga – Dana Općine Tivat.

Na sjednici su bili prisutni ministri u odlasku: unutarnjih poslova Ivan Brajović, održivog razvoja i turizma Pedrag Sekulić te prometa i pomorstva Andrija Lompar, predstavnici vladinih agencija, načelnik GŠ VCG viceadmiral Dragan Samardžić i komandant Mornarice kapetan bojnog broda Darko Vuković, diplomatski predstavnici Hrvatske, Srbije, Makedonije, BiH i Rusije, čelnici nekoliko crnogorskih općina i gradova iz inozemstva koji su pobratimi ili prijatelji Tivta te predstavnici lokalne privrede, kulturnog i javnog života.

Ističući da je Tivat „grad po mjeri čovjeka” i da je prepoznat kao skladna multietnička i multikulturna sredina, Kankaraš je naglasio da „značajne kulturno-povijesne znamenitosti i ostaci kulturnog naslijeđa katoličke i pravoslavne religije i dandanas ovaj primorski grad čine posebnim”.

Najavivši da će do kraja prosinca ovogodišnja ulaganja u grad i njegovu infrastrukturu dostići iznos od osam milijuna eura, Kankaraš je nabrojio tri-desetak već završenih projekata ili projekata koji su u tijeku, a odnose se na poboljšanje lokalne komunalne infrastrukture, izgradnju novih društvenih objekata i unapređenje uvjeta života građana. Kao najvažnije, on je izdvojio treću fazu izgradnje gradskoga kanalizacijskog sistema, otvaranje nove zgrade Muzičke škole, skori završetak novog objekta centralnoga dječjeg vrtića, otvaranje multime-

dijalne kongresne dvorane s kapacitetom od 270 mjesta u zgradi Općine, puštanje u funkciju bike-share sistema javnoga biciklističkog prometa te rekonstrukciju objekta rasadnika JKP u Gradskome parku.

Izrazivši zadovoljstvo dosadašnjom realizacijom „stateških investicija” Kankaraš je naglasio da je „Porto Montenegro u usponu, raste i objekt hotela s pet zvjezdica, Luštica počinje izgradnju prvih objekata”, a uskoro će početi i gradnja novog hotela u uvali Pržna i realizacija projekta golf-igrališta pokraj aerodroma.

„Zato se kao nužnost nameće nastavak projekta breždiranja grada jer Tivat jedino kao zajednica može sačuvati svoje vrijednosti i svoju posebnost kao temelje za daljnji razvoj grada. U ovome novom okruženju od presudne je važnosti da Tivat odredi svoje konkurentne prednosti i stvori čvrstu osnovu potrebnu za provođenje bitnoga ekonomskog razvoja”, poručio je gradonačelnik.

Inače, proslava Dana Općine počela je po običaju ceremonijom polaganja vijenaca na spomenik Palim borcima pokraj zgrade stare škole. Bokeljska mornarica, mažoretkinje i Gradska muzika prodefilirali su ulicama Tivta, a Kankaraš je na Trgu magnolija izvršio smotru počasnog odreda Bokeljske mornarice i primio raport od komandanta odreda, Ljubinka Biskupovića. Mornari i oficiri u tradicionalnim odorama na Trgu magnolija odigrali su kolo Bokeljske mornarice, a tu je upriličen i doček za tivatskog liječnika koji radi i živi u Zagrebu, dr. Ivu Belana, koji je i ove godine u čast praznika svoga rodnoga grada istrčao maraton na relaciji Debeli brijeg - Tivat.

Radio Dux

25. rođendan Radio Kotora

Radio Kotor je 21. studenoga proslavio 25 godina svoga rada. Ipak, zaposleni su „u skladu s lošom ekonomskom situacijom u kojoj se već dulje vrijeme nalazi lokalni javni servis, ali puni elana da i dalje ustraju na putu nepristrasnog, istinitog i pravovremenog informiranja građana“, rođendan proslavili skromno, u prostorijama Radija. „Za brojne emisije iz domene javnog servisa, ekologije, pomorstva i sporta, dokumentarne, kontaktne, zabavne i muzičke programe, kao i veoma zahtjevan informativni i EPP segment, Radio Kotor nije dobivao primjedbe, već samo pohvale i na tom putu će i dalje ustrajati. Za aktualnost zahvalnost dugujemo i slušateljima koji svojim konstruktivnim prijedlozima i zanimanjem za kvalitetu života u sredini u kojoj žive, kao i shvaćanjem uloge koju u tome imaju lokalni javni servis, sudjeluju i u kreiranju brojnih sadržaja, doprinoseći na taj način da Radio Kotor bude na svakome mjestu, brz i aktualan“, rekao je direktor

Radio Kotora Predrag Nikolić. Podsjetivši da je uza značajno zakašnjenje Skupština Općine Kotor 3. kolovoza 2012. usvojila Odluku o osnivanju D.O.O. Lokalni javni emiter Radio Kotor, Nikolić je rekao da se ubrzo može očekivati i imenovanje savjeta, a zatim i kvalitetnija financijska situacija koja će pridonijeti da Radio Kotor bude još bolji.

Izvor: Radio Kotor

Imenovan papski nuncij za BiH i Crnu Goru

Papa Benedikt XVI. imenovao je novoga apostolskog nuncija u Bosni i Hercegovini i Crnoj Gori, nadbiskupa Luigija Pezuttija, dosadašnjega apostolskog nuncija u Republici Salvadoru.

Nadbiskup Luigi Pezutti rođen je 30. travnja 1946. u mjestu Squinzano na jugoistoku Italije. Za svećenika nadbiskupije Lecce zaređen je 25. rujna 1971. Diplomirao je teologiju, a u diplomatsku službu Svete Stolice ušao je 1. travnja 1978. te bio na službi u papinskim predstavništvima u: Gani, Paragvaju, Novoj Gvineji, Brazilu, Senegal, Ruandi i Portugalu.

Opravnikom poslova a.i. u Apostolskoj nuncijaturi u Republici Kongu i Republici Gabonu imenovan je 18. listopada 1995. godine. Govori francuski, španjolski, portugalski i engleski jezik.

Izvor: 24 sata info

Jubilej Radio Tivta

Radio Tivat počeo je emitirati program 21. studenoga 1982. godine i ove godine proslavio je 30 godina uspješnog rada i postojanja, priredivši prigodnu svečanost u hotelu "Palma". Mnogobrojni uzvanici iz javnog života Tivta i čitave Boke kroz tri desetljeća trajanja proveo je prvi urednik i direktor Radija Mašo Čekić, a o sadašnjem radu govorio je aktualni direktor Dragan Popadić. Goste je pozdravila i novinarka prve redakcije, a danas predsjednica Savjeta lokalnog servisa Blaženka Vučurović, te gradonačelnik Miodrag Kankaraš. "Radio Tivat je onaj koji promovise prave vrijednosti našega grada i nakon trideset godina rada možemo reći da je istinski promoter grada Tivta. Nadam se da će tako biti i ubuduće", istaknuo je gradonačelnik Kankaraš.

Mirjani Martinović drugo mjesto na Svjetskom prvenstvu u Krakowu

Mirjana Martinović osvojila je drugo mjesto na Svjetskom prvenstvu u Krakowu u Poljskoj u neolimpijskim disciplinama koje razvija Rvački savez Crne Gore, u disciplini Pankration. Odradila je savršene borbe koje su izmamile uzdahe publike. U amaterskim MMA borbama bez pravila osvojila je zlatnu medalju. Time je još jednom dokazala koliko vrijedi i kako se bori za Crnu Goru. Hrvatski glasnik pokazuje da zna cijeniti hrabre i uspješne i uvijek će biti pravo mjesto za promociju i potporu mladim sportašima.

DANI KRUHA

Dani kruha - dani zahvalnosti za plodove zemlje - obilježavaju se svake godine tijekom listopada. Svečanostima Dana kruha, uz molitvu, blagoslov i simbolično blagovanje kruha, zahvaljujemo Bogu na svim plodovima, radostima, uspjesima i darovima kojima smo tijekom godine kao narod i kao pojedinci bili podareni.

Postavljaju se izložbe učeničkih radova, autohtone biljne vrste određenog područja, prezentacija prehrane stanovništva, prehrambenih navika tijekom povijesti, poljodjelske kulture županija, odnos prema kruhu i plodovima zemlje te mnogobrojne druge aktivnosti. Izložbene prostore obilaze posjetitelji.

Ciljevi ove manifestacije su upoznati djecu s nastajanjem kruha, približiti im blagovanje kruha i narodne običaje, upoznati ih s autohtonim ili starim vrstama voća i drugim plodovima zemlje, objasniti im razliku između ekološki zdrave hrane i genetski modificiranih organizama, istaknuti važnost zdrave prehrane...

Ove godine državna i svehrvatska smotra Dana kruha održala se u Starigradu i Paklenici 14. listopada 2012. godine. Domaćin je bila Općina Starigrad i Zadarska županija.

Gosti iz Boke kotorske bili su predstavnici Eku-menskog centra „Don Branko Sbutega“, u sastavu: don Ivo Čorić, Katja i Matyas Fabian te Rudjer i Roko Marđonović, a na prebogatoj trpezi bilo je kruha, kolača, vina, pršuta, sira, maslina, maslinovog ulja, voća... i suvenira iz našeg kraja.

Jedna od najposjećenijih i najviše fotografirana bila je upravo naša trpeza jer osim predstavljanja naših darova zemlje posjetitelji su mogli degustirati proizvode i sa sobom odnijeti suvenir kao dar iz Boke kotorske.

Piše: Dolores Fabian

Krivokapić primio maratonca Belana

Dr. Ivo Belan, 76-godišnji Tivčanin koji živi u Zagrebu, u pratnji dvojice atletičara Atletskog kluba „Arsenal“ trčao je 21. studenoga tradicionalnu šestu maratonsku „Trku mira“ od hrvatsko-crnogorske granice (Debeli brijeg) do rodnoga grada Tivta (31 km), pod nazivom „Pozdrav zavičaju“, u povodu Dana oslobođenja Tivta.

Nakon dolaska u Tivat Belan je izjavio da trku posvećuje „svim ljudima dobre volje koji nisu zaraženi virusom mržnje, Bokeljima u Boki i izvan nje i svome pokojnome ocu“.

Tim povodom predsjednik Skupštine Crne Gore Ranko Krivokapić, dan kasnije, primio je ovoga iznimnog maratonca – veterana. Predsjednik Krivokapić Belanu je čestitao na pozitivnome sportskom duhu i elanu te dao punu potporu toj sportskoj manifestaciji. Krivokapić je predložio da se ubuduće „Trka mira“ održava istodobno i na hrvatskoj strani i to na dan sv. Vlaha i sv. Tripuna (3. veljače) kako bi se na taj način povezale dvije susjedne regije i države.

Radio Dux

18. forum hrvatskih manjina

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika 16. studenoga 2012. godine održan je 18. forum hrvatskih manjina. Riječ je, naime, o stručnome godišnjem skupu na kojem se razmatra status, problematika i aktualnosti vezane uz hrvatske manjine u europskim državama.

Forum je okupio predstavnike hrvatskih manjina iz Austrije, Crne Gore, Češke, Italije, Mađarske, Makedonije, Rumunjske, Slovačke, Slovenije i Srbije, kao i predstavnike nadležnih državnih tijela, znanstvenih, kulturnih i obrazovnih institucija Republike Hrvatske. Tema ovogodišnjeg skupa je: Znanstvena i kulturna suradnja između hrvatskih manjinskih zajednica i Republike Hrvatske (stanje i perspektiva). Uz predstavnike hrvatskih manjina, na Forumu su nazočili predstavnici predsjednika Republike Hrvatske, predstavnici diplomatskih predstavništava Republike Austrije, Crne Gore, Makedonije, Slovenije i Srbije, te predstavnici ministarstava, obrazovnih i kulturnih institucija.

Forum je zamišljen kao mjesto dijaloga o stanju znanstvene i kulturne suradnje, a otvoren je za moguće prijedloge mjera koje bi pridonijele boljoj i potpunijoj suradnji.

Glavni izvjestitelj i moderator skupa bio je dr. sc. Robert Skenderović, predsjednik Znanstvenog vijeća Hrvatskog instituta za povijest, koji je iznimno kvalitetno vodio Forum.

Forum je otvorio Matičin ravnatelj mr. sc. Marin Knezović, koji je istaknuo da ovaj problem nije samo problem od interesa manjinskih zajednica Hrvata izvan Hrvatske, nego i same hrvatske države.

Nakon toga je Vesna Kukavica, rukovoditeljica Matična Odjela za nakladništvo, izvijestila o vidovima znanstvene suradnje Hrvatske matice iseljenika s hrvatskim manjinama.

Organizator ovog skupa je rukovoditeljica Odsjeka za hrvatske nacionalne manjine Marija Hećimović. Nazočne je pozdravio i Petar Barišić, ovlašten za obavljanje poslova zamjenika predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Zatim su uslijedila izlaganja predstavnika manjina. Crnogorsku manjinu predstavljali su Dijana Milošević, članica Upravnog odbora HG DCG, koja je govorila o kulturnoj suradnji te predsjednik HNV

Crne Gore Miroslav Franović, koji je govorio o znanstvenoj suradnji.

Ovom prilikom želimo zahvaliti dr. prof. Milenku Pasinoviću na suradnji.

Naša izlaganja možete pronaći na internetskoj stranici HNV CG: www.hnv.me

Piše: Miroslav Franović

Kongres Njemačkoga turističkog udruženja (DRV) u Budvi

Godišnji kongres Njemačkoga turističkog udruženja (DRV), 62. poredu, na kojem je bilo prisutno više od 800 sudionika, održan je u Budvi od 15. do 17. studenoga 2012. Bila je to iznimna prilika da crnogorski turistički zaposlenici ostvare kontakte s njemačkim turoperatorima i turističkim agencijama te da se Njemačkoj približi turistička ponuda Crne Gore.

Program trodnevne konferencije bio je iznimno zanimljiv i uzbudljiv s dosta prezentacija, govora, diskusija i radionica. Za svoje goste organizatori su drugog dana upriličili krstarenje Bokom izletničkim brodom „Le coche d' eau”, a za dobru atmosferu pobrinula se kotorska klapa „Grota” pa njemački turistički zaposlenici nisu krili zadovoljstvo ljepotama podneblja koje će njihove agencije i operateri po-

nuditi klijenteli na tome najznačajnijem svjetskom turističkom tržištu. U večernjim satima, u budvan-skom hotelu Avala, gostima se predstavila kotorska Gradska muzika, te klapa Incanto. Zadnjeg dana Kongresa priređen je pravi gastronomski spektakl. Katorske karnevalske grupe, predvođene klapom „BiserniceBoke” i njihovom voditeljicom Vlastom Mandić, gostima iz Njemačke predstavile su bogatstvo ukusa bokeljske kuhine. Na stolovima su se našli bumbari i tripe s raštanom, vrzotom i bijelim zeljem, crni i crveni rižot, punjene mušulje, fažola, njoke na razne načine, domaći kruh, makovnjača, patišpanj...

Kongres Njemačkoga turističkog udruženja za crnogorski turizam do sada je najznačajniji skup, čiji će se pozitivni efekti osjećati zadugo nakon samog

održavanja kongresa. „Smatramo da će navedeni kongres značajno uticati na promociju crnogorskoga turističkog proizvoda na njemačkom tržištu, a i šire. Pored navedenog, značajno je napomenuti da će predstavnici crnogorskih ugostiteljskih i turističkih preduzeća imati priliku da se upoznaju i razmijene kontakte s najznačajnijim predstavnicima njemačke turističke privrede”, rekla je za Seebtm Danica Čeranić, direktorica Montenegro Convention Bureau.

Svake godine domaćin kongresa je neka druga zemlja: 2006. – Tenerifi, 2007. – Turska, 2008. – Mađarska, 2009. – Egipat, 2010. – Maroko, 2011. – Južna Koreja, 2012. – Crna Gora.

2./4. 11. 2012.

Gostovanje u Slavonskoj Požegi

Na osnovi uspostavljene suradnje s KUD-om „Vila Velebita“ iz Požege, Hrvatsko građansko društvo predstavilo je dio kulturne baštine kroz pjesmu i folklor Boke kotorske. U programu su sudjelovale ženska klapa „Bisernice Boke“, folklorna skupina Bokeljske mornarice 809, mandolinski sastav „Tripo Tomas“ i kotorske ćakulone. Dogovoren je uzvratni posjet KUD-a „Vile Velebita“ u travnju 2013. godine.

9./11. 11. 2012.

Gostovanje KUD-a „Sv. Roko“ iz Sv. Filipa i Jakova

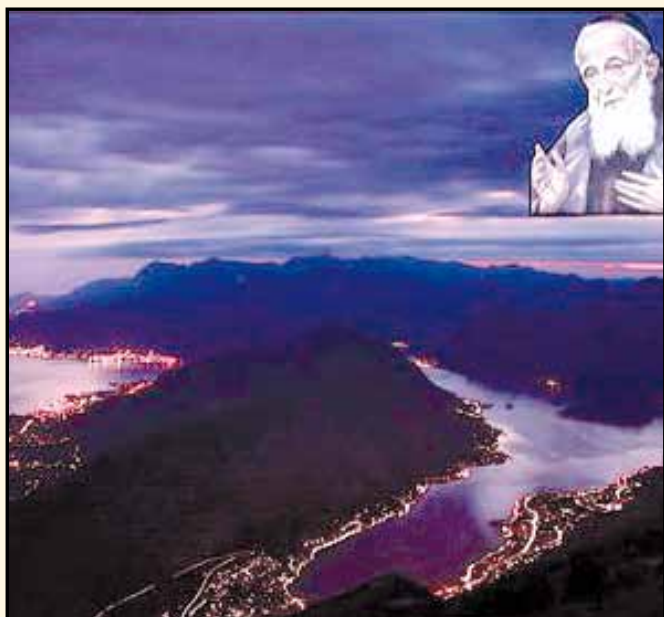

Nakon sudjelovanja folklornoga i mandolinskoga sastava na Festivalu folkloru u Dobropoljanina otoku Pašmanu, Ivan Eškinja, voditelj KUD-a „Sv. Roko“, ponudio je njihovo gostovanje u Boki kotorskoj, što je naše Društvo sa zadovoljstvom prihvatilo. Ekspedicija iz Sv. Filipa i Jakova, njih 55 članova, obišla je mnoge sakralne reprezentativne objekte i svetišta Kotorske biskupije vođena našim predstavnicima. U Domu kulture „Gracija Marković“ predstavili su se s folklorom, pjesmama i riječima svoga kraja i okolice.

15. 11. 2012. Spomen-obilježje sv. Leopoldu Bogdanu Mandiću

HGD CG je podnio inicijativu Općini Herceg Novi za postavljanje spomen- obilježja na rodnoj kući sv. Leopolda Bogdana Mandića. Očekujemo da se ova inicijativa prihvati i napokon postavi spomen-ploča našem velikom bokeljskom sve- cu- ekumenistu.

16. 11. 2012. Forum manjina u Zagrebu

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu je održan Forum manjina hrvatskih zajednica iz europskih zemalja. Referate su podnijeli Miroslav Franović, predsjednik Nacionalnog vijeća i Diana Milošević, član UO HGD CG.

16. 11. 2012. Koncert Vinka Coce

U organizaciji Hrvatskoga građanskog društva organiziran je koncert popularnoga hrvatskog pjevača iz Trogira Vinka Coce, u prepunoj dvorani Doma kulture „Gracija Petković“ u Tivtu. Na ovom događaju bila je i velika grupa navijača Hajduka - „Torcida“.

17. 11. 2012.
Od Kvarnera pa do lijepe Boke

Ovaj koncert pjesama „Od Kvarnera pa do lijepe Boke“ postao je već tradicionalan i održavat će se svake godine u organizaciji Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore – Kotor.

Ove godine gost glazbene grupe Lungomare bio je Vinko Coce.

Njihov nastup oduševio je prepunu dvoranu Kulturnog centra „Nikola Đurković“ u Kotoru.

20. 11. 2012.
Šjor Tripu s ljubavlju

Hrvatsko građansko društvo organiziralo je omaž maestru Tripu Tomasu u Kulturnom centru „Nikola Đurković“ u Kotoru, pod nazivom „Šjor Tripu s ljubavlju“, uz sudjelovanje Gradske muzike Kotor, mandolinskog orkestra „Tri-po Tomas“, klapa „Bisernice Boke“ i „Bokeljski mornari“, Kristine Katelan na violini, pjevača Ivana Tomasa i plesnog para Vladimira Žutkovića i Anđele Vujović iz Herceg Novog. Voditeljica večeri bila je Vesna Vičević.

GASTRO KARNEVAL

Piše:
Vlasta Mandić

Konobar: 'bro jutro vam šjor Đoko. Baš ste uranili danas. Nije još ni podne. Kogo, na ovi čas, počinje sa paričavanjem. Danas imamo i dosta gostiju. Arivali su hodočasnici iz Bosne, pa su se avizali u našu konobu.

Đoko: A, kako i neće kad imate samo domaće delicije i slane i slatke.

Konobar: Nešto ću vas pitat, ma nemojte mi se ofendit. Nisu moja posla ali me kurioza, pa ću vas nešto pitat.

Đoko: Pitaj samo ako je što pametno. Perke ti nisam dobre volje. Ombran sam i gladan, pa se može i kastig dogodit.

Konobar: Šjor Đoko, neću vas onda ništa ni pitat.

Šime: Alo, kompanjo. 'bar dan vam želim svima. Đoko, teke je kvarat do podna ali nisam mogo više izdržat. Eto ti i mene. Doma nema doručka, ručka, a kami i večere.

Đoko: Blago nama zajedno. A, oće li arivat i Bepo?

Šime: Pasao sam kroz njegovu kaniželu „Pušti me proć“. Od sv. Ane se čuo veliki bulikan pa sam morao tuda pasat da vidim trebali što dat ruke. Kad, tamo imam što ćut i videt. Njegova šinjora File, sva infotana od rabije izbacila mu je zepe, perfin i đaketu kroz finjestrin. Samo što sam se sagnuo da podignem bačene stvari eto ti ga i Bepo. Izletio je kao ronketa iz portele. A ona, štriga jedna, za njim svašta: samo ležiš i buljiš u serije, a cijela je kuća na moja pleća i, deboto, još moram zarađivat... i još beštīmija, sve jedna bolja od druge.

Đoko: Što nije arivao sa tobom?

Šime: Ni govora. Reko je da ide učinjet jedan đir do Luže, da se kalma. Glava mu je parala kao crvena balota. Strah me da ga ne kolpa.

Anto: Dobro je, evo i mene sa šjor Bepom. Kalmao je. I ona moja me skoro izbacila iz kuće. Evo četiri dana kako sjeckam luk česan, kapulu, čistim mušulje, batim jaja i jopet nije kontenta. Kaže: luk još sitnije, jače bati - evo su

ti pala jaja, digni brke mušuljama jerbo će mi se Njemci udavit, svu verduru dobro operi da ih ne ufati kakarela i još toga. Stalno mi pribrokaje da se ugledam na Gaša koji je ekspert za napraviti rižoto od mušulja, pa Nada može još i da prošeta. Ona, jadna, mora sve sama.

Kamarijere: Skužajte, što se miješam u razgovor. O čemu se to radi? Evo vas već četiri dana kod nas na objed. Što će to reć? Što spominjete Njemce u ovo doba godine? Pasala je sezona.

Đoko: Ajd muči mali, baš ćemo se tebi ispovijedit. Lajav si kao Karampana.

Anto: Za pravo reć još dva dana pa ćemo se largat. Doma se nema đe ni objedovat, a bogami skoro ni leć. Pjatanice sa raznim delicijama su po cijeloj kući. Perfin, pršuti, kaštradi-na, oglođani čuklji od pršuta, pamidore, paprike, krtola sve razastrto po trpezi, kaljergama, šufadinima... Bumbari vise na konope, tripe se cijede u škafu...

Bepo: Jes, da me ona moja beleca isprtila iz kuće ali bit će solada. Isplati se što i neabadat.

Kamarijere: Bogami, nećete danas ni kod nas objedovat ako mi ne špjegate o čemu se to radi.

Anto: Pomama, pomama. Šinjora od Šuranja, olitiga od Bokeške kužine, oće da učini grande tratamenat, da pre-

ženta naše domaće, primorske delicije njemačkim turoperatorima koji su došli u Budvu za videt kako stoje stvari - mogu li ili ne mogu jopet dovest njemačke turiste u velikim količinama kako je to nekada, u sretno vrijeme, bilo. Oće da ih nakrkaju freške, domaće, ekološke spize, perke i kod Njemaca sve dolazi iz Kine. Perfin su im se i đeca otrovala od ki-neških jagoda.

Bepo: Jes, jadan jes. Pozvala je karnevalske grupe da sparičaju gulozece, perfin i da se maškaraju pa neka bude fešta nad feštama, i to ne ala maka, vengo za šolde.

Đoko: I više je dosta sve ala maka. Zato sam i pristao da jedem u vašu konobu.

Šime: A i mi smo pristali, ne lake volje, ali što je bolje, bolje je. Dobro će doć malo šolada.

Nego, ajmo mi objedovat, valjda je gotovo. Baci jednu litricu crnoga.

Konobar: Niste doma šjor Šime, kalmajte malo, oli vam je preša. Kako vidim vi odovle idete direktno u krevet.

Bup, bup, bup..... psttttttttt, ja sam Đove!

Mare: Otvaraj portelu, Đove je. Će si do sada? Stalno se škvijaješ, a znaš da mora svaka grupa sparićat raznih na-

ših gulozeca za po 200 peršona, što će reć za 800 Njemaca.

Joze: Ao, očemo li to uspjjet?

Mare: Što je za nas po 200 Njemaca. Ko od šale. Će si bila?

Đove: Bila sam do „Karampane“ na Peluzicu da vidim što će one parićat. Kapovica mi je rekla da će one napraviti feštu od mušulja u 100 kolura.

Mare: Pušti njih, gledajmo svoja posla. Lako je njima kad će im Gašo sve pristavit, a one samo da mišaju umeko i utvrdo, ha, ha!

Joze: Ma treba očistiti 150 kila mušulja.

Mare: Tu je stara garda Bose, Tanja, Kate ne bojim se ja za njih. Da mi je samo znati što parićaje šinjora od Suranja?

Đove: Zna se. Ona fatigaje njoke u bezbroj malih načina - preko piruna, na balote, na kapeline i ko zna što će još izventat. Dunkve i palamide umido, bokeljski brodet, kotorske medaljone... „Šinjore od Mota“ sa meštricom Danicom parićavaju razna zelja na čukljinu od pršuta, bumbare pod bijelo zelje u kokote, kuljice, nogice, kobasice, tripice, žgvacete, škartocete. Iz šufita su izvadile bronzine i tripijelje za kuvat po starinski. Od Ljute do Dobrote, ima tri dana, niko ne kuva objed, vengo vataju apu od prasećih delicija iz Danicine kuhine. Grupa „Aspide“ je u kompaniju sa njima i zadužena je za domaće štruce i panjoke od kruva, zemičke, kiflice sve pečeno na crijepnje i što ti ga ja znam još. Kad se sve maškaraju inšempijat će Njemce, perke svaka para kao Severina.

Joze: „Bisernice Boke“ su zadužene za brodete, bakalaj, fažolu... a šinjora Melita za ko-

torske krempite, prečize kao nekada iz „Zdravljaka“

Mare: Dosta više, došla mi je voda na usta. Ruke na radbotu. Uh, uh, Dove uštuvaj vatru, izgoret će ti balancane. Čujem neko bupa na portelu. Tone, baš si me urtala. Sada dolaziš?!

Tone: Muči, muči! Sve do sada sam načulila uho na oni mali finjestrin na kantunu od konobe. Sve naše belece su tamo i stalno brontulaju. Bit će bruke kada sve ovo fini, ja im kažem. Dobro ću ih švacat. Onaj kamarijere, pravi tintilin, sve ih pošpicaje ko da neće.

Joze: Vazda ista štorija, ko ih abadaje. Još ovo malo da se parića, pa put Budve. E, dolaze i muljani sa kapom od gavica, šjor Ilkom. Ispržit će 40 kila gavica, ako ih uvate na ovo južine. Rekla sam Ilku neka da lemozinu u sv. Gracije, ne bi li im njihov patron učinio providencu za dobar ulov.

Zvr, zvr... telefon, javi se Mare.

Mare: Alo, alo... dobro, dobro, sve sam razumljela... sve po dogovoru je spremno... i spiza i maske... svaka grupa

po 15 maski... sve je šoto kontrolo... dobro, dobro.

Kapovica je objavila pokret karavana za Evropu via Budva. Za pola sata da smo svi pod monturama od maski. Ukcrcavanje spize na parking od Tabačine u 16h, a u 18h sve mora biti postavljeno u salu restorana „Bruno“ u Budvi. Ganga može da krene.

Kamarijere: Draga gospodo, 3 sata je ujutro, vrijeme je za partit svojim kućama.

Anto: Mi bismo... hik, pošli doma... hik... ali nemam ključ. Papila maka.

Bepo: Jedan ključ su uzele deca, a drugi Dove. Jadni Bepo, hik, hik... spavaj u ka-niželu.

Doko: Na noge đovanoti. Ja imam ključ od kuće. Idemo se kod mene maškarat pa svi za Budvu. Nismo ni mi za bacit. Bit će koja Njemica i za nas. Polazak!

Bajla la bamba... komo tempera... tango mortale, uno, duos, tres tras... mambo kubano... asta la vista ča, ča, ča...

Salsa di pomodoro aj,aj, ka-lipso... bajla, bajla...

Difna muzike, difna frojan maskara šenen, bitešen... vi

spremila vundaba bumbara... bum, bum... ča, ča, vi faše oči vundešene... Ih curik in Budva... sole, rizoto, krostola, sa-umpita, franac gute vain... la, la. Skul, zifjela... cmok, cmok...

Doko: Ne možeš prepoznat koje su naše, a koje su Njemice.

Bepo: Dove mi je rekla da će to biti gastro karneval i da svi moraju biti pod maskama, pa ko koga uvati. Koliko hrane, a mi pregladnjeli. Kakve su ti ove naše žene meštrice. Ko bi reko, ovo ti je raj od spize. Doma nam parićavaju svaki dan isto- pašta, fažola, krtola. Odoh ja što akužat.

Anto: Nećeš ni zalogaja. Amo uvatit kakvu masku. Ona je moja. Vidi je kako samo uvija i vrti repicom.

Anto: Gute nahte frojlan... ih das Kotor... vi došla u Kotor ja pokazao San Đovani... šenen panorama... Unesco... fjord...

Maska: Ja, ja... fi difan... Imala zena cu hause

Anto: Najn zena...

Doko: Kako li su lijepe ove maske. Vidi, onoj duge noge pa još u mrežaste čarape. Eno je čini kak-kan.

Bepo: Nešto mi je poznat taj mot. Jes da joj je kosa plava ali cice su mi poznate. Stoje joj per aria. Može li ovo biti Njemica? One ili imaju velike cice ili nemaju. A ove su mi prave, ma, reko bi i nekako poznate.

Doko: Ombralo ti se.

Maska: Nije mu se ombralo, farabuti nijedni. Dizgracijati, fakini. Ko vas je zvao. Mare, Tone, Nada, Dove, evo naših beleca. Sve špijun do špijuna.

Mare: Zvat ćemo sekjurititi ili vam je bolje sami da izađete.

Bože: Tamo ispod one palme nas čekajte. Kada fešta fini taman ćete preneti teče i pinjate do kola. Barem da ste od neke korisit. Vorvec, marš: ajn, cvaj, ajn, cvaj...

KOTORSKI ORIDINALI - GALIOTI I ŠKERCI (4)

Anto Marović-Čiča

Priredio:
Dario Musić

**Muljanski galiot
i njegovi škerci**

ANTO ČIČA - RIBAR

U gledni kotorski galiot, Anto Marović - Čiča, muljanski ribar, živio je 103 godine, a uvijek je bio „u društvu“ sa šalom, vicevima, provodom i zabavama. Vispren, snalažljiv, duhovit, mnogobrojne probleme prevladavao je životnim optimizmom i šalom, koji

Kotorski oridinali i galioti bili su ljudi dobrog srca i plemenite duše, bistrog uma i oštrog jezika, koji su na svakovrsne izazove odgovarali na originalan, ali uvijek duhovit način. Bez oridinala i inače bogata prošlost Kotora bila bi siromašnija. A oni su se, opet, mogli roditi i opstati samo u kotorskom ambijentu. Bili su iskričavi. U najtežim trenucima nisu propuštali prigodu da se našale, na svoj i tuđi račun, da sve okrenu na onu ljepšu „stranu“. Njih više nema, ali njihove šale još uvijek žive.

ga nikada nisu napuštali. Kažu da je ujutro čim bi ustao počeo razmišljati kako će nekome „napakostiti“, da je ručao smišljajući neko „zlo“, a da je odlazio na spavanje tražeći načine kako da nekoga „namagarči“, ali nikada u lošoj namjeri jer je bio dobrog srca i blage naravi. Bio

je s prijateljem, obučarom Ilijom Jelavićem, vodeći kotorski galiot - škerač. Teško je povjerovati da će ih netko u budućnosti nadmašiti. Govorio je da nije kriv što je muljanski galiot - pravdao se da je to naslijedio od svoga oca te da tradiciju, kao dobar sin, mora njegovati. Još kao

Anto Čiča, prvi s desna

mladić Anto Čiča pokazivao je da posjeduje neku posebnu „žicu“, koju nemaju ostali. Inače, taj vrsni ribar nije trpio Austrijance, čak i kada su dolazili kao turisti. Ti gosti iz Beča tražili su ekskluzivne zabave u koje su ubrajali i ribarske večeri na Muo. Lovili su ribu skupa s Muljanima. Organizator ribarenja bio je kotorski načelnik kojeg se moralo slušati. Jednom se u Marovićevo gajetu ukrcao više bečkih gospođica. S njima u barci nije bilo moguće loviti jer se ribari nisu mogli kretati i dogovarati s obzirom na to da su gošće galamile. Dobročudni mladić bio je već ljut kada je plavokosa bečka dama zapitala: „Možete li mi reći od čega je ova mreža napravljena?“ Anto, neraspoložen jer nije

bilo ulova, objasni joj: „Poštovana gospođice, napravljena je od velikih rupa koje su međusobno povezane konopom!“ Anto je bio vrstan ribar. Tada se na Muo lovilo najčešće noću, dok su se danju muljanski ribari odmarali u svojim kućama ili u nekom podrumu, gdje su bila spremišta za ribarsku opremu. Družili su se uz demijane vina i ribu prženu na maslinovom ulju, koja se uvijek jela dok je vruća. Onda bi počela pjesma - sjetna, tijana, ribarska... Te „ispicuture“ bili su izvrsni pjevači. Imali su i zbor koji je „odio i u Beč da pjeva“. Dugo je opstao, a zatim su došli novi dani - bilo je sve manje Muljana i sve manje članova zbora „Zvonimir“. Poslije rata okupljali su se

samo kada bi netko od članova umro da ga isprate na posljednje putovanje. Kako bi neki od pjevača preminuo, broj članova zbora bivao je sve manji. Bila je to „kantata do posljednjega glasa...“. Jednom, u nekome muljanskom podrumu povela se priča galiota i škerca o tome kako su Muljani lili suze za svakim režimom koji je propadao. Anto - tada već s nadimkom Čiča - govorio je: „Plakali smo kada su pasali Mlečani, Austrijanci, Karađorđevci. Uvijek je bilo dosta suza!“ Muljanski galioti, koji su u konobi primijetili talijanskog špijuna De Pola, namjerno su postavili „nezgodno“ pitanje Antu: „Bi li plakao da Talijani odu?“ Anto se zamislio. Osjetio je da mu prijatelji žele podvaliti. Zami-

slio se, nije htio lagati, a nije smio ni reći istinu. Snašao se: „Kada ovi odu, nećemo plakati...“ Ustao je De Polo i sretan što je otkrio još jednog neprijatelja Italije, prozborio je: „Kako nećeš sada plakati kada si to činio uvijek kada su države propadale?“ Anto je mirno ispio čašu i rekao: „Moj šjor, odakle jednom narodu tolike suze. Na našu žalost, presušile su od tolikog plakanja!“ Žbir je ljutito ustao i izašao, a u konobi se razlijegao smijeh zbog originalne dosjetke koja se sljedećih dana šutke pričavala jer je bilo zabranjeno javno ismijavati okupatore. Na Muo su svi muškarci bili ribari. Dok su u prošlosti u susjednim mjestima Kotoru i Prčanju imali stotine jedrenjaka koji su plovili svjetskim morima, Muljani nisu imali niti jednoga. Mještani nisu žalili. Vjerovali su da u siromaštvu mogu živjeti bolje i sretnije nego susjedi u bogatstvu jer se njima život sastojao u plovljenju i stjecanju imovine. Tu su bili sretni s malim: ribarskim večerima, ispijanjem bocuna vina uz ribu - slanu ili na gradele - i uz obveznu pjesmu čiji je repertoar uvijek bio isti.

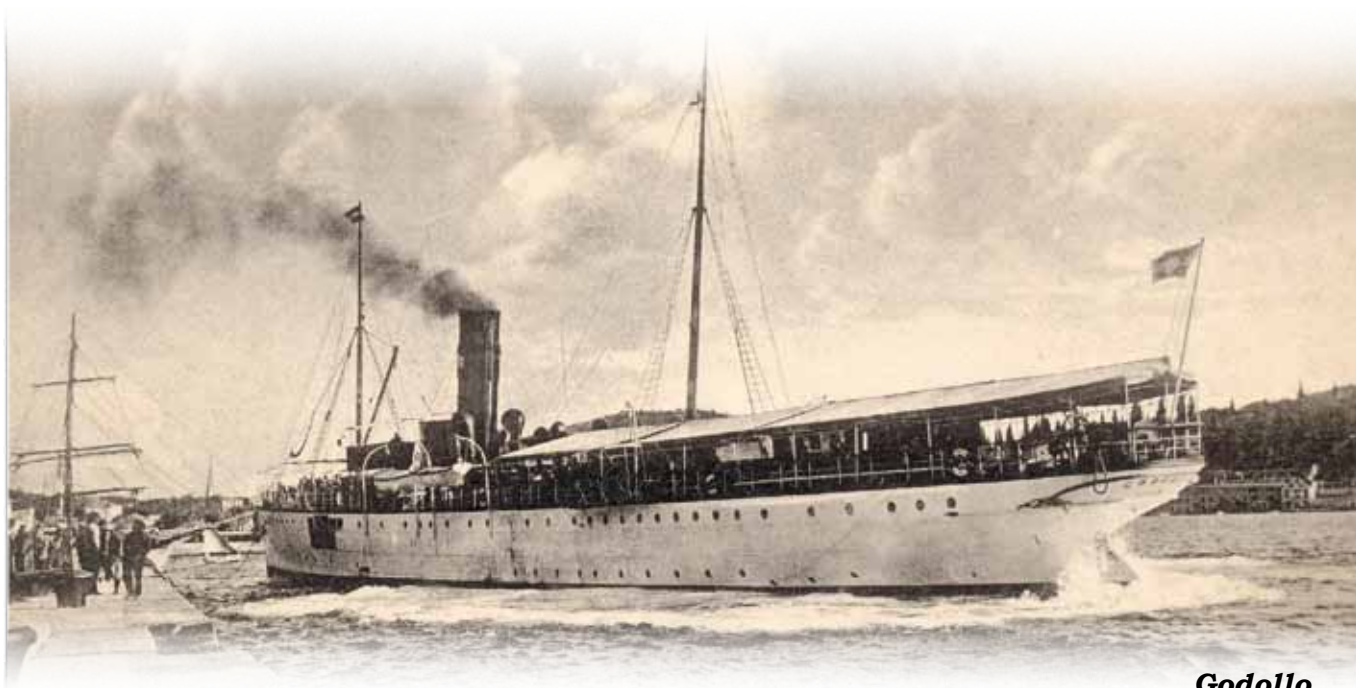
Muljanski galioti voljeli su takav život. Nisu htjeli ni po koju cijenu mijenjati zanimanje, zato su bili i ostali ribari. I njihovi stari mislili su da je najbolje da im se sinovi bave ribarenjem. U susjednim mjestima Dobroti, Ljutoj, Perastu, Stolivu, Prčanju ribarili su rijetki pojedinci zbog razonode, a na Muo su to činili da bi preživjeli. Muljani su uvijek imali originalan odnos prema tom zanatu. On se nije promijenio sve do naših dana, čak su i ribarski rekviziti ostali isti. Ipak, nešto je drukčije - više u Kotorskom zaljevu nema jata riba kao u dobra, stara vremena. Posljednjih 60 godina na Muo se živjelo sve lošije jer je u moru bilo sve manje ribe. U

ribarskim konobama više nije bilo veselo kao nekada, a nisu se pjevale pjesme koje su se ovdje čule stoljećima. Vlast je plašila Muljane prijetnjom da će uhapsiti antidržavne neprijatelje ako budu veličali dobra stara vremena i lokalne svece. Anto Marović - Čiča nije znao kako da reagira u novim uvjetima. Govorio je dobronamjerno drugovima: „Držite jezik za zube, da vas ne pojede pomrčina!“ Međutim, sam se nije ponašao u skladu s tom preporukom. Na Muo su se često održavale konferencije Narodnog fronta na kojima se razgovaralo o ulozi partije u poboljšanju života i posebno o ispunjavanju planskih zadataka. Na jednom skupu drug iz Komiteta je konstatirao da Muljani moraju biti sretni što im je iskazana čast da se i ime njihova mjesta nađe zapisano u petogodišnjem planu. To su Muljani trebali opravdati povećanim ulovom ribe. Anto Čiča razmišljao je kako da učine nemoguće i ulove na stotine kilograma ribe i to raznih vrsta. Predložio je: „Znate, šjori, drugovi, ja predlažem da hitno održite sjednicu Komiteta i da primite Blaženog Gracija u Partiju. Poslije mu dajte partijski zadatak da osigura dosta ribe u moru. On će to učiniti kao novi komunist. Ako ne učini, kritizirajte ga kao nas!“ Na neku dobrotvornu akciju, priređenu s ciljem da se osiguraju sredstva za uređenje društvenih prostorija, došli su svi „odgovorni drugovi“. Znao je Anto Čiča da njih ne smije odbiti jer će snositi posljedice. Odlučio je da se ponaša kao pravi galiot: „Ne znam što bih vam dao za lutriju, tako mi Blaženog Gracije?“ Znali su da je dobar ribar i rekli su mu: „Daj nam jedno-noćni ulov tvoje mreže!“ On je to prihvatio, a partijski aktivisti bili su presretni jer su znali da Anto ulovi noću i po

sto kilograma cipola i druge ribe. Galiot je uzeo pero i potpisao da će ulov te noći dati kao prilog lutriji. Iza potpisa, da ne bude zabune, stavio je datum. Aktivisti su otišli zadovoljni. Sljedećeg jutra došli komitetlije s kašetama za ribu, natovarenim na malom kamionu. Anto ih je dočekao: „Žao mi je, ali sinoć se iznenada pojavio mjesec pa nisam mogao ribati pod svijeću!“ Anto je, inače, znao za to i prije nego što je stavio potpis. Ubrzo se gradom pročulo kako je ribar nadmudrio kotorske partijske rukovoditelje. Mnogi su i na ulici prilazili i (šaptom) čestitali muljanskom ribaru na originalnoj podvali.

Jednog dana došao je na Muo kotorski inspektor da vizita koliko se ribe lovi. Prema Antu je bio srdačan. Kada su se pozdravili, muljanski galiot ga upita: „Koje su vas vile donijele. Baš mi je drago što sam vas sreo! Hoćete li da večeramo zajedno?“ Inspektor pristane iako je imao puno posla. Anto, jedva dočekavši inspektorov pristanak, reče: „Pođite kući i recite ženi da meni pripremi lignje, ali ne zaboravite ni botilju vina, kao i neku salatu.“ Inspektor, shvativši da je nasamaren, okrene leđa i ode kući. Otad je bio vrlo služben prema Antu. Svi su se smijali ovoj Antovoj galioštini. Društvo mu je darovalo botilju odličnoga viškog vina, kojim su ga kotorski škerci nagradili za uspješnu podvalu. Prolazile su godine, a Anto Čiča je stario. Prestao je ribariti, ali nije promijenio način ponašanja. Mještanke su govorile da ga ni godine nisu opametile. Bio je isti kao prije, govorile su one, samo više nije mogao trčati za ženskim suknjama. Bio je rado viđen gost na sve rjeđim skupovima kotorskih galiota. Uvijek su ga rado dočekivali i smijali se njegovoj duhovitosti.

GODOLLO

Godollo

Piše:
Neven Jerković

Hrvatsko-ugarsko parobrodarsko društvo (Ungaro – Croata) iz Rijeke je u brodogradilištu Wigham Richardson u mjestu Low Walker kod Newcastle-on-Tyne početkom prošlog stoljeća naručilo izgradnju još jednog putničkog broda koji će biti dostojan takmac Austrijskom Lloyd u dužobalnoj jadranskoj pruzi između sjevernih jadranskih luka i Dubrovnika te Kotora i Herceg Novog na krajnjem jugu. Novogradnja 386 zaplovila je 1902. godine pod imenom mađarskog grada GODOLLO, tipične povijesne panonske varošice smještene tridesetak kilometara sjeveroistočno od Budimpešte. Bio je to poboljšani blizanac šest go-

Bio je to poboljšani blizanac šest godina ranije na istim navozima sagrađenog broda PANNONIA te dvije godine kasnije isporučene SALONE.

dina ranije na istim navozima sagrađenog broda PANNONIA te dvije godine kasnije isporučene SALONE.

GODOLLO je održavao redovitu dužobalnu putničko teretnu prugu u paru sa blizancem PANNONIA sa polaskom nedjeljom iza ponoći iz Rijeke u 01,00 i utorkom priepodne u 10,30 preko Zadra, Splita, Korčule i Gruža do Herceg Novog i Kotora (povratno putovanje traje ukupno 54 sata) te petkom u isto vrijeme ali samo do Gruža (povratno putovanje 44 sata). Navedene luke u na njemačkom jeziku tiskanom

prospektu nemaju hrvatska imena već talijanska: Fiume, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa, Castelnuovo i Cattaro.

GODOLLO je bio brod od 782 GT, dug 69 metara, kojemu je, u istom brodogradilištu proizvedeni triplex parni stroj snage 1600 KS omogućavao plovidbu brzinom od 16 čvorova. Mogao je prihvatiti 817 putnika te ukrcati 300 tona tereta. Punih je dvanaest godina uspješno povezivao Boku Kotorsku sa cijelom dalmatinskom obalom i Rijekom, a njegova skladna vizura bila je pravim ukrasom kotorske

Godollo-Murter-1913

luke. Nažalost, ovu je idilu uskoro prekinuo sarajevski atentat i početak prvog velikog svjetskog ratnog sukoba. GODOLLO je 1914. raspredmljen da bi tek 1917. bio rekviriran kao austrougarski vojni transportni brod.

Mirovnim ugovorima nakon završetka rata, GODOLLO je 1919. prvo pripao francuskoj Vladi, a potom 1921. talijanskoj. Tek 1922. ulazi u sastav Jadranske plovidbe iz Sušaka, kada mijenja ime u ZAGREB. Pod novim imenom nastavlja sljedećih devetnaest godina neumorno ploviti istim prugama (sa produžetkom do Bara) i na istom zadatku, kojega opet prekida novi svjetski rat.

Da ne bi pao u ruke Talijanima, ZAGREB je nasukan 13. travnja 1941. u uvali Soline kod Krka. Ubrzo je osposobljen za plovidbu pa je za nove talijanske vlasnike zaplovio i pod novim imenom – ENRICO BARONI. Po kapitulaciji Italije, brod se našao u Splitu gdje su ga zarobili partizani, ali kada su Nijemci ponovo okupirali grad, ENRICO BARONI je 14. rujna 1943. još jednom potopljen da tada ne bi njima pao u ruke. Marljivi i pedantni Nijemci su ga brzo popravili, pa je već u listopadu normalno nastavio svoje plovidbe. Nažalost, za vrijeme engle-

skog bombardiranja Šibenika 17. travnja 1944. nesretni se brod po treći put opet našao na morskome dnu, gdje je i dočekao konac rata.

ENRICO BARONI je na površinu izvukao Odred za spašavanje JRM 12. srpnja 1946. godine. Otegljen je u splitsko brodogradilište "Vicko Krstulović", gdje je osposobljen za plovidbu i kompletno preuređen. Promijenjen mu je i glavni pogonski stroj pa je od tada umjesto ugljena trošio naftu. U putničkoj floti riječke Jadrolinije zaplovio je pod imenom DALMACIJA. Tadašnji tisak je ponosno objavio vijest da je „...radni kolektiv sve radove na brodu uspješno završio 18. srpnja 1947., tri dana prije roka, a sve u čast 5. Kongresa KPJ“. Ne treba posebno naglašavati da je nastavio svoje plovidbe (u paru sa brodom ISTRA) uglavnom na pruzi za koju je originalno i bio sagrađen, ali kasnije povremeno i na turističkim kružnim putovanjima.

Solidno građeni brod je bez veće štete, zbog neiskustva poslijeratnog mladog časničkog kadra, jednom „razvalio“ rivu u Šibeniku a drugi put rasjekao podmorske stijene kod Pašmana (na otoku Murteru se 1913. u punoj brzini kao GODOLLO također nasukao

bez većih posljedica). Svi su mu se sa strahopoštovanjem sklanjali jer je svojom oštrom okomitom provom DALMACIJA nesmiljeno sjekla sve što joj se našlo na putu, bila je strah i trepet jednako i na moru i kopnu.

Kada je početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća Jadrolinija odlučila svojim prestižnim novogradnjama namijenjenim kružnim putovanjima dati ime ISTRA i DALMACIJA, njen veteran je ponovo, po peti put, promijenio ime te od 1963. godine plovi kao CRES.

Nažalost, pod novim imenom nije dugo plovio. U prosincu 1967. CRES je raspredmljen te otegljen u svoju posljednju luku Sveti Kajo. Tu je u Brodospasovom rezalištu brodova tijekom 1968. godine razrezan u staro željezo. Tako je sa istočne obale Jadrana konačno nestao jedan od njenih prvih i legendarnih putničkih parobroda koji su dugo godina bili najboljom i najsigurnijom vezom Dubrovnika i Boke sa ostatkom svijeta.

Dalmacija

Godollo & Graf Wurmbrand

Crtice iz povijesti sakupio:
Tomislav Mađarević

Josip grof Jelačić Bužimski rođen je u Petrovaradinu 16. listopada 1801. i na sam dan rođenja kršten u župnoj crkvi sv. Jurja u Petrovaradinu. Bio je general i hrvatski ban od 1848. do 1859. Njegovi preci podrijetlom su bili iz Like i Josip Jelačić je isticao svoje ličko podrijetlo. Svoje školovanje Josip Jelačić je počeo u bečkom Theresianumu, u najelitnijoj plemićkoj školi svoga vremena. Tu su sinovi velikaša odgajani za službu u Austro-Ugarskoj Monarhiji. Theresianum je završio 1819. godine i od tada barun Jelačić započinje uspon u činovima, častima i podvizima, u korist carstva i svog hrvatskog naroda. Svoju prvu službu započeo je u Galiciji kao potporučnik u Trećoj konjaničkoj pukovniji, potom je često mijenjao mjesta službovanja – Beč, Gali-

Velikan čiji rođendan slavimo

Od 1948. godine u Petrovaradinu niti jedna ulica niti trg ne nose više prezime bana Jelačića, iako povijest bilježi velika djela koja je učinio za narod toga kraja

cija, Ogulin, Drežnik, Glina, Italija, često putuje po Dalmaciji i Crnoj Gori, tako da je napredovao u činovima. Govorio je i pisao na mnogo jezika: njemačkom, hrvatskom, francuskom, mađarskom, prilično dobro i na talijanskom i latinskom, bio je upućen u vojničke znanosti i izvanredan i spretan vojnik. Bio je toliko svestran da je pisao i pjesme koje su bile popularne koračnice u Habsburškoj Monarhiji. Prva zbirka pjesama »Trenutak uspomene« tiskana je u Zagrebu 1825. godine. Kao zapovjednik banske pukovnije Josip Jelačić je među časnicima i graničarima neprekidno širio narodnjačke ideje. Kralj Ferdinand I. 23. ožujka 1848. godine u Beču imenuje Josipa Jelačića hrvatskim banom i tajnim kraljevskim savjetnikom i promiče ga u čin generalbojnika i zapovjednika obiju banskih pukovnija, Glin-

ske i Petrinjske. Nakon toga je 8. travnja 1848. godine u Beču položio bansku prisegu i imenovan feldmaršallajtnantom i vojničkim zapovjednikom u banskoj i krajiškoj Hrvatskoj, a 5. lipnja 1848. godine u Zagrebu je svečano ustoličen.

Ukidanje kmetstva

Ban Jelačić je proglasio 25. travnja 1848. godine ukidanje kmetstva, ustvari je potvrdio da je kmetstvo ukinuto i da nema obveze tlake i daća, što se često nametalo, iako je kmetstvo ukinuo još Josip II. Zbog tog je proglasa Jelačić postao omiljen na selu. Manifestom koji nije objavljen, kralj Ferdinand V. od 10. lipnja 1848. godine lišava bana Jelačića svih služba i časti. Hrvatski sabor 29. lipnja 1848. godine zalaganjem bana Jelačića traži opoziv manifesta. Banu Jelačiću 6. rujna 1848.

▲
Trg bana
Jelačića

godine stiže pismo kralja Ferdinanda V. kojim opoziva manifest o smjenjivanju bana Jelačića od 10. lipnja 1848. godine. Kralj Ferdinand V. 3. listopada 1848. godine imenuje bana Jelačića guvernerom i vrhovnim zapovjednikom kompletne carsko-kraljevske vojske u Ugarskoj. U Beču 6. listopada 1848. godine izbija revolucija kojoj cilj bijaše stvaranje velike jedinstvene Njemačke, a bila je povezana s političkom djelatnošću Mađara u Ugarskoj i inicirana na njihov poticaj, da bi carsko-kraljevske čete odvojili od bana Jelačića. Sukobi u Beču prestaju 31. listopada 1848. godine, a Banu Jelačiću 2. studenog 1848. godine priređen je svečani doček u Beču. Car i kralj Franjo Josip I. imenuje bana Jelačića 2. prosinca 1848. godine gubernatorom Rijeke s pripadajućom zemljom, gubernatorom Dalmacije, čime se većina hrvatskih povijesnih i etničkih područja ujedinjuje pod upravom jedne osobe – banom Jelačićem. Pod uticajem bana Jelačića na očuvanje hrvatske autonomije, potkraj 1849. godine Međimurje se priključuje Hrvatskoj, hrvatski jezik postaje službeni

jezik, jedino u korespondenciji s centralnim tijelima vlasti službeni je njemački jezik. Za ratne zasluge ban Jelačić imenuje se 13. ožujka 1849. godine generalom topništva i vrhovnim zapovjednikom Južne armije u jugoistočnom području Monarhije, koja broji 72.000 vojnika, a dekretom od 5. veljače 1851. godine imenuje se vlasnikom nove erdeljske infanterijske pukovnije.

Hrvatski jezik i trobojnica

Dana 13. prosinca 1851. godine upućuje poziv za izgradnju Hrvatskog kazališta, a prva predstava je priređena 29. siječnja 1852. godine u tom u pravom smislu narodnom kazalištu u Hrvata. U njemu je 1894. godine među posljednjim predstavama izvedena romantičarska drama »Roderik i Elvira« bana Jelačića. U borbi za hrvatski jezik ban Jelačić zdušno podupire izdavanje školskih udžbenika na hrvatskom jeziku, također se zalagao za uporabu hrvatske trobojnice. Jedna od njegovih velikih zasluga za Crkvu je da se Zagrebačka biskupija 11. prosinca 1852. godine podiže na stupanj nadbiskupije

i tim činom Crkva u Hrvata postaje neovisna od ugarskog episkopata. Također, ban Jelačić se zalagao i za izgradnju cesta i željeznice i unaprijeđenje gospodarskih djelatnosti. Ban Josip Jelačić umire u Zagrebu između 19. i 20. svibnja 1859. godine u ponoć, poslije duge i teške bolesti. Sahranjen je 26. svibnja 1859. godine u Novim dvorima u Zaprešiću. Na njegovoj grobnici je ispisano geslo »Što Bog daće i sreća junačka«. Spomenik mu je podignut i otkriven 16. prosinca 1866. godine na glavnom trgu u Zagrebu, koji nosi njegovo ime, i ostaje tamo osamdeset godina do rušenja u noći između 25. i 26. srpnja 1947. godine, zatim je 43 godine čuvan u zagrebačkoj Gliptoteci i ponovno vraćen 16. listopada 1990. na njegov rođendan. U Austro-Ugarskoj Monarhiji najljepša ulica u Petrovaradinu bijaše Jelačić Gasse, a nakon njene propasti ulica dobiva naziv Jelačićeva ulica. Jedan od petrovaradinskih trgova uz Dunav također je nosio Jelačićevo prezime. Od 1948. godine u Petrovaradinu niti jedna ulica niti trg ne nose više prezime bana Jelačića, iako povijest bilježi velika djela koja je učinio za narod toga kraja.

Osvrt na staro raspelo iz XV. st. u crkvi sv. Eustahija u Dobroti

Piše:

Antun Tomić

Najstarija rimokatolička crkva u Ljutoj bila je ona sv. Križa podignuta vjerojatno krajem XV. ili početkom XVI. st. i to na samoj granici dijela Boke pod turskom vlašću (1482. – 1684.), pokraj samih izvora rijeke ponornice Ljute (ad confinium Turcarum prope Orachovaz). Od nje se sačuvao samo jedan dio kružne apside koji viri iz zemlje, dok je ostali materijal bio upotrebljen za gradnju nove crkve sv. Petra koja je podignuta 1780. u Ljutoj.

U staroj crkvi sv. Križa bilo je posebno štovano raspelo koje se u njoj čuvalo, tako da su sva bratstva naseljena u ono vrijeme u sjevernom dijelu Dobrote po njoj slavila svoje krsno ime - Krstovdan 14. rujna (Dabinovići, Radimir, Kosovići, Vulovići, Marovići, Ivanovići, Ivanovići-Moro, Tripkovići i čak Radoničići koji su imali svoje kuće u južnom dijelu Dobrote).

Prilikom spasovdanskih procesija koje su se održavale uoči Spasovdana (40 dana poslije Uskrsa) sve do Drugoga svjetskog rata, kretale su od ove crkve ponedjeljkom do sv. Eustahija, utorkom od sv. Eustahija do sv. Mateja i srijedom od sv. Mateja do Gospe od vrta u Tabadini, jer i ova crkva pripada župi sv. Mateja.

U staroj crkvi sv. Križa bilo je posebno štovano raspelo koje se u njoj čuvalo, tako da su sva bratstva naseljena u ono vrijeme u sjevernom dijelu Dobrote po njoj slavila svoje krsno ime - Krstovdan 14. rujna.

Ovo dragocjeno raspelo iz XV. st. (204 x 187 cm), danas u crkvi sv. Eustahija u Dobroti, bilo je predmet detaljnog ispitivanja poznatog stručnjaka koji se bavi ovom problematikom dr. Vinicija B. Lupisa koji kategorički tvrdi: „Ekspresivno raspelo iz sv. Eustahija bez ikakve dvojbe treba pripisati kasnijem, zrelijem opusu splitskog kanonika i drvorezbara Jurija Petrovića druge polovine XV. st. Dobrotsko raspelo ima sve osnovne odlike Petrovićeve opusa.“

(LUX - Glasnik Kotorske biskupije - Kotor, br. 1, ožujak 2005., str. 10. - 13.).

Za vrijeme turske okupacije Orahovca stara crkva sv. Križa je jako stradala, a u velikom potresu 1667. bila je porušena i nikada više nije obnavljana. Tada je spomenuto raspelo bilo preneseno u staru crkvu sv. Eustahija koja se nalazila blizu morske obale ispod današnje nove crkve sv. Eustahija, čiji su ostaci s grobljem nedavno otkriveni, arheološki istraženi i ponovno zatrpani radi glavnog puta koji tu prolazi. Tom prilikom je sadašnji župnik sv. Eustahija don Pavao Medač iz poštovanja prenio sve kosti preminulih iz starog u novo groblje iza crkve sv. Eustahija na čemu smo mu zahvalni mi Dobročani - starosjedioci jer tu počivaju kosti naših predaka.

Ova stara crkva sv. Eustahija za koju ne znamo kada je građena, arhivski se spominje 1332. (Rastiscia quondam Grupsce de Sancto Anastasio 22. I. 1332. - Antun Mayer, *Kotorski spomenici i JAZU* - Zagreb, 1951., str. 300.). Iz izvještaja o vizitaciji crkve 6. VI. 1689. kotorskog biskupa Marina Drage doznajemo da je crkva srušena u potresu 1667. i da je odmah podignuta nova u boljem obliku. Predicta Ecclesia cecidit teremotu sed preteritis annis redificata et in meliorem formam redacta. Iz izvještaja župnika Ivana Antuna Nenadića 1762. saznajemo da je ova novopodignuta crkva bila duga 24 lakta i široka 9 lakata (16,5 x 6 m), uključujući debljinu zidova. Treba zabilježiti da je

poznati fresko slikar Daskal iz Risna slikao freskama malu kapelu Gospe od Rozarija i to od svoda do gornjega vijenca (Speso per depengar la capella tutta di Santissimo Rosario fino il cordon), prema ugovoru iz 1716. za 32 dukata. Vjerojatno je prijenosom ovoga raspela stara crkva sv. Eustahija promijenila titulara u „Sv. Križ“. Raspelo je bilo postavljeno na glavnom oltaru (Altare privilegiato di S. Croce).

Ostala četiri oltara bila su smještena u brodu crkve i to: Dolazak Duha Svetoga, Gospa od Rozarija, Sv. Eustahije i Sv. Josip. Do sada se mislilo da je crkva imala tri oltara, ali prema novoistraženim dokumentima bilo ih je samo pet. Iz knjige priloga crkve sv. Eustahija, str. 28., iz 1811. godine, vidi se da je stara crkva sv. Eustahija imala oltar posvećen sv. Josipu, a prema novopronađenom dodatku testamentu konta Luka Petrova Ivanovića vidimo da je u crkvi postojao i oltar posvećen sv. Eustahiji. Ovaj dodatak testamentu konta Luka diktirao je na samrti župniku don Ivanu Antunu Nenadiću 29. VIII. 1759. U dodatku testamentu stoji obveza sinovima konta Luke (Josipu i Jakobu, jer je treći sin Marko bio poginuo 1756. boreći se s gusarom hadži Ibrahimom u Pireju) da podignu mramorni oltar u staroj crkvi sv. Eustahija u vrijednosti od 1.000 dukata i to na oltaru sv. Križa ili na onom sv. Eustahija i da nabave srebrni kandelabr ispred ovoga oltara (che li suoi figliuoli siano obbligati di fare un'altare di marmo di valor di ducati mille o sull'altar della croce o su quello di San Eustachio e la lampada d'argento dinanzi a quell'altare).

U završnici ovoga dodatka testamentu don Ivan Antun Nenadić izjavljuje da je on napisao ovaj dodatak testamentu i da je konto Luka Ivanović potvrdio sve što je napisano, ali zbog teške bolesti nije mogao potpisati. (La presente aggiunta fu fatta e scritta da me don Antonio Nenada paroco di S. Eustachio di Dobrota e da esso Sig Co: Luca Ivano-

vich che confermato tutto questo che sta scritto in questo foglio e per esser aggravato dal male non pote sotto scriversi).

Konto Luka Petrov Ivanović umro je sutradan 30. VIII. 1759. i pokopan je na groblju stare crkve sv. Eustahija. Bio je jedan od poznatijih dobrotskih kapetana kojemu je hrvatski povjesničar Andrija Kačić-Miošić posvetio svoje drugo izdanje „Razgovora ugodnog“ naslovljenog „Prisvltom gosp. knezu Luki Ivanoviću iz Dobrote od Boke Kotorske 1759.“ za uspješnu borbu protiv gusara na moru, pa mu je Dukalom još od 29. XII. 1753. bio dodijeljen naslov kneza (konta) njemu i svim njegovim nasljednicima, a njegov sin Josip bio je odlikovan kavalijeratom sv. Marka 1756. od mletačkog dužda Frančeska Loredana kao pobjednik nad gusarom hadži Ibrahimom u Pireju. Portret konta Luke nalazi se u crkvi sv. Jurja i Tripuna u Veneciji.

Pošto su se tada vršile pripreme za gradnju nove velike crkve sv. Eustahija odlučeno je da se nabavi novi oltar sv. Križa za novu crkvu pa je konto Josip Ivanović nabavio na ime legata svoga oca veliki mramorni oltar, prvi desno od velikog oltara 1773. i prema tradiciji prenio na leđima spomenuto raspelo iz stare u novu crkvu i postavio ga na ovom oltaru 15. X. 1773. gdje se i danas nalazi, a 18. X. iste godine bila je održana prva, svečana, pjevana sv. misa na ovom oltaru. Raspelo je smješteno između dva velika stupa od kararskog mramora, dok su na antependiju oltara reljefno prikazani atributi Isusova mučenja (spužva, bič, Veronikin rubac, klješta, kocka i koplje, a sa strane pijetao, simbol Petrove izdaje) - sve od mramora. Ispred oltara visi veliki srebrni kandelabr, kao što je traženo testamentom.

Stara crkva sv. Eustahija još je dugo postojala poslije izgradnje nove 1773. i tek u katastarskim mapama iz 1886. nije označena, što znači da je u međuvremenu srušena dozvolom crkvene vlasti.

Bućini „ljudi pod oružjem“ 1717. godine

Luneta sa grbom plemićke obitelji Buća XIV st..

Pišu:
**Lovorka Čoralić i
Maja Katušić**

**Oko 30 posto vojnika potjecalo je iz
Boke, pri čemu prevladavaju Novljani,
dočim se Kotorani te vojnici iz
Morinja i Kostanjice bilježe rijetko.**

U prethodnome tekstu napomenule smo kako je treći popis Bućinih konjanika načinjen u Mlecima, dana 22. travnja 1717. godine. Bućina konjanička četa tada je brojila u svome osnovnom dijelu 40 časnika i vojnika, od kojih je 8 naknad-

no prekriziženo. Kao (do)časnici odnosno posebno izdvojeni pripadnici čete zabilježeni su kapetan Frano Buća, poručnik Ivan Matija Zupčić, kornet Milutin Zubović, kaplari Vuko Radošević, Milutin Milosi i Marko Zalović (svi kaplari

su iz Herceg Novoga), trubač Josip Panada, kurir Michael Trendin iz Trenta te zaslužni časnik Frano Begna iz Zadra. Na osnovu raščlambe zavičajnoga podrijetla pripadnika Bućine čete saznajemo da je pretežit broj vojnika (34 posto)

dolazio iz različitih dijelova Dalmacije (ponajviše iz Sinja i Zadra, u pojedinačnim primjerima iz Klisa, Preka na otoku Ugljanu, Turnja kraj Biograda, iz Bukovice te s područja oko rijeka Cetine i Zrmanje). Oko 30 posto vojnika potjecalo je iz Boke, pri čemu prevladavaju Novljani, dočim se Kotorani te vojnici iz Morinja i Kostanji- ce bilježe rijetko. Udio ostalih zavičajnih područja sveden je uglavnom na pojedinačne primjere (vojnici iz Hercegovine, Italije, Istre, Crne Gore, Albanije i Poljske), dočim je za 18 posto pripadnika Bučine čete поближе podrijetlo neizrečeno ili nevoljno jasno. Popis koji ovdje u cijelosti objavljujemo sadrži imena i prezimena Bućinih časnika i vojnika, imena njihovih očeva te zavičajno podrijetlo. Spis je ujedno važno vrelo za upoznavanje udjela Bokelja u mletačkoj vojsci u posljednjem stoljeću opstajanja Serenissime.

Sastav Bućine *compagnie* 1717. godine

1. Kapetan (*Capitano*): Frano Buća
2. Poručnik (*Tenente*): Ivan Matija Zupčić – Josip
3. Kornet (*Cornetta*): Milutin Zubović – Luka – Popovo
4. Kaplar (*Caporal*): Vuko Radošević – Radoš – Herceg Novi
5. Kaplar (*Caporal*): Milutin Milosi – Mitar – Herceg Novi (*prekrižen*)
6. Kaplar (*Caporal*): Marko Zalović – Luka – Herceg Novi
7. Trubač (*Trombetta*): Josip Panada – Krstitelj
8. Kurir (*Forier*): Michael Trendin – Silvio – Trento
9. Zaslužnik (*Benemerito*): Conte Frano Begna pokojnog contea Karla Begne
- Vojnici (*Soldati*):
10. Ivan Matulić – Vicko – Albanija

11. Đuro Damjanov – Damjan – Herceg Novi
12. Nikola Jakovljević – Crna Gora (*Monte Negro*)
13. Nikola Dobrić – Toma – Herceg Novi
14. Ivan Jelavić – Vid – Sinj
15. Frane Junčić – Jure – Sinj
16. Grgur *Stitare* – Stipan – Klis (*prekrižen*)
17. Matija Puretić – Jure – Sinj
18. Marko Božov – Božo – Kotor
19. Jure Jurašević – Filip – Turanj
20. Marko Panović – Pano – Zadar
21. Juro Vuinov – Vuica – Herceg Novi
22. Toma Mihajlov – Mihajlo – Herceg Novi
23. Matija Marovac – Ivan – Sinj
24. Ivan Poljak – Poljska (*Polaco*)
25. Ivan Karanžić – Petar (*prekrižen*)
26. Frano Kontić – Ivan Marija (*prekrižen*)
27. Ivan Todorović – Vid – *Slevia* (*prekrižen*)
28. Jure Segotić – Jure – Dalmacija
29. Marko Radovan – Šime
30. Petar Lučić – Luka – Kostanjica
31. Nikola Ljubavac – Božo – *Ragie/Rugie*
32. Gabre Popović – Morinj
33. Stipan Lugovac – Petar – *Ragie/Rugie*
34. Ante Bortolić – Bare – Preko
35. Jakov Velislavić – Pere – *Mischizze*
36. Arsen Dimitrović – Todor – Zrmanja (*prekrižen*)
37. Jovo Stojanov – Stojan – Herceg Novi (*prekrižen*)
38. Tadija Zupčević – Stipan – Sinj
39. Antun Vuković – Pavao – Cetina (*prekrižen*)
40. Jerolim Štulić – Grgur – Istra

Dopisani:

1. Šime Certić – Bukovica
2. Andrea Sacardi – Trento (*prekrižen*)
3. Vicko Konavlić – Zadar (*prekrižen*)
4. Dominik Polaco – Poljska (*Polonia*)

Sudjelovanje u ratnim operacijama

Bučina konjanička četa bila je djelatna (prema nadnevkama sačuvanih popisa) 1716. – 1717. godine, dakle u jeku trajanja tzv. Malog rata (1714. – 1718.). S obzirom na znanu činjenicu o djelovanju pukovnije Nikole Divnića u borbama oko Livna, prilikom osvajanja Imotskog te u mletačkom pokušaju zauzimanja Ulcinja, možemo s velikom sigurnošću pretpostaviti da je i Bućina četa u ovim godinama bila vojno aktivna na širem potezu mletačko-osmanske bojišnice duž istočnoga Jadrana i njegova zaleđa. Prisutnost Bućine čete u Dalmaciji, njezinom zaleđu i duž Crnogorskoga primorja u vrijeme Malog rata potvrđuje duždeva dukala donesena 11. veljače 1718. godine, a iz njezina je sadržaja razvidna Franova važna uloga u borbama kod Drniša, Vrlike, Mostara te Bara. Zbog zasluga i hrabrosti u ratnim operacijama tada mu je dodijeljen čin bojnika (*sargente maggiore*). Nekoliko mjeseci kasnije (26. svibnja) generalni providur Dalmacije proveo je spomenutu odluku Senata o imenovanju Frana Buće konjaničkim bojnikom. Vojna karijera bokeljskoga plemića – visokog časnika u elitnoj mletačkoj konjaničkoj postrojbi – nastavljena je i u sljedećem desetljeću, kada Buća djeluje u pukovniji zadarskoga plemića Alvisea Detrica, jednog od najpoznatijih visokih časnika dalmatinskoga podrijetla u mletačkoj kopnenoj vojsci u prvoj polovici 18. stoljeća.

ROMEO FIORELLI:

ROMEO FIORELLI (1870. – 1958.), GRAĐANIN GRADA KOTORA, KRONIČAR SVOJEG DOBA, U SVOJIM ZAPISIMA SAČUVAO JE OD ZABORAVA MNOGE OBIČNE I ZNAČAJNE DOGAĐAJE GRADA KOTORA TOGA VREMENA.

„Po istoričnim knjigama i kalendarima, po putu sačuvanih listova, plakata i rasporeda, po pričanju moje babe i uz moje dobro pamćenje, od djetinjstva sam sabrao, sastavio i uredio sljedeće uspomene“, objašnjava Fiorelli kako je nastala ova kronika.

VAŽNIJI SPOMEN DANI KOTORA I BOKE

Priredio:
Dario Musić

Godine 229. ilirska kraljica Teuta bila se zaklonila u Risan pred progonom Rimljana. U ono doba Risan je bio glavni grad Boke.

Sv. Tripun rodio se 232. godine nakon rođenja Kristova od pobožnih roditelja u Kampsadi, varoši na Helespontu kraj Apameje, blizu grada Niceje. Ta je varoš pripadala Frigiji, u ono doba rimskoj pokrajini Male Azije. Godine 250. odvedoše mladog sv. Tripuna od 18 godina u Niceju i predstave ga predstojniku te saslušaju. Kako nije htio da se odrekne vjere, bi zatvoren i tri puta pred sudom saslušan. Nakon toga bijaše nemilosredno išiban i mučen na svaki način, što ikad može izmisliti ljudska zloba i hitrina. Dana 3. veljače 250. godine Tripunu bi odрубljena glava i bi pokopan u rodnome mjestu Kampsadu.

Godine 809., dana 13. siječnja doneseno je tijelo sv. Tripuna iz Kampsade (Azija). Od tog doba bi počašćen pokrovitelj Kotora i Boke te Bokeljske mornarice, jedne od najstarijih ustanova u Europi. Prije no što je doneseno tijelo sv. Tripuna, bio je pokrovitelj grada Kotora i Kotorske biskupije sv. Juraj.

Godine 1166. svečana posveta stolne crkve sv. Tripuna. Posvetio ju je kotorski biskup Majo na 19. lipnja iste godine, za vrijeme pape Aleksandra III. Na događaju su sudjelovali neki biskupi iz Albanije, mnogi opati odličnijih benediktinskih samostana, pa i sam vojvoda Dalmacije i Duklje Izanakios, namjesnik bizan(t)skog cara Emanuela Komnena.

Današnja crkva sv. Marije (Collegiata) ozidana je 1221. godine na 17. listopada. Uoči sv. Luke obavila se u Kotoru posveta zborne crkve sv. Marije (de Flumine) s crkvicom sv. Ivana (de portella).

Opatska crkva sv. Jurja na otoku blizu Perasta bila je posvećena 2. rujna 1247. godine, a posvetio ju je kotorski biskup Deodat, za vrijeme pape Inocenta IV. i kraljevanja Stjepana Uroša I., isto na molbu kaptola sv. Tripuna i Kotor-ske općine. Kotorani su imali pravo na patronat opatije sv. Jurja sve do 1634. godine. Te godine izgubili su pravo jer ga je preuzeo mletački Senat.

Godine 1382. hrvatsko-bosanski kralj Stjepan Tvrtko I. sazio je Ercegnovi.

Godine 1648. pomorskome mletačkom zapovjedniku Foscolu uspjelo je da nakon 11 dana opsade zauzme Risan od Turaka, uz dobrovoljno sudjelovanje Peraštana, ali za kratko vrijeme. Godine 1687. Risan bi opet zauzet i oslobođen.

Godine 1654. Peraštani osvajaju sjajnu pobjedu nad Turcima, koje je predvodio Mehmed aga Rizvanagić. Na uspomenu na ovu pobjedu svake godine slavi se na 15. svibnja zavjetna svečanost.

Godine 1654., dana 23. svibnja grof Petar Zrinski posjetio je Perast. Skupljeni Peraštani oduševljeno ga dočekaše pa je nakon burnih pozdrava grof rekao: »Dođoh samo da vidim slavni Perast i svoje junake.« Tom prilikom grof Petar Zrinski darovao je sablju knezu Perasta na spomen Peraškog boja. Petar Zrinski se zaustavio dva dana u Perastu. Smičiklas je zabilježio da su baš 1654. godine Kotorani darovali Petru dragocjenu sablju što im je spasio grad ratujući po moru s Turcima. Zrinski je odsjeo u kući Stjepana Palavićina, a tom prigodom Milutin Tripov Marković imao je u svome kućnom priboru srebrni pehar, zvan glavarski pehar. Bijaše to nekad svojina Nikole Zrinskoga, sigetskog junaka, a Milutin ga je dobio od Husurbegovića, Turčina iz Novoga, i poklonio Zrinskome na spomen dolaska u Perast, a on se jako razveselio djedovskoj uspomeni. Grof Petar Zrinski trebao je poći do Kotora, ali nije otišao. Dubrovčani su ga pozvali, ali ne htjede poć. (Sabrao iz knjige Peraškog boja)

Pietro Duodo, kotorski providur

Godine 1687. na 30. rujna mletački general Jerolim (Girolamo) Corner oslobodio je Ercegnovi od Turaka uz snažnu pomoć Peraštana.

Godine 1691. bi podignut spomenik kotorskom providuru Petru Duodu u dvorištu plemićke obitelji Bizanti, u znak počasti dobročinitelja Kotora. Godine 1945. bi na žalost srušen.

Godine 1797. pala je Mletačka Republika, iste godine 22. kolovoza austrijski general Rukavina zaposjedne Boku. Ali po Požunskome miru 1805. (28. XII.) morao ju je prepustiti Francuskoj. Zatim ruski general Stefan Sankovsky osvoji Boku. Ali po odredbama Tilsitskoga mira 1807. (8. VI.) morala je Rusija isprazniti Boku na uhar Francuzima. Godine 1814. Austrija je zauzela Boku i ostala do 1. studenoga 1918.

Priredio:

Jovan J. Martinović

1346.g.

Kralj **Dušan** krunisan na Uskrs u **Skoplju** za cara **Srba** i **Grka**.

7. januara, u Avinjonu:

Papa **Klement VI** moli kralja **Raške Stefana** da pomogne biskupu **Sergiju** u sakupljanju desetine u gradovima i oblastima pod njegovom vlašću, a to su: **Konavle, Travunija, Dračevica, Rose, Budva, Lastva, Prizren, Novo Brdo, Trepča, Janjevo, Koporić, Plana, Ostaća, Bršova, Rudnik, Lipnić, Hum, Sava, Mazova, Golubac i Albia** zvana **Beograd**.

Papa **Klement VI** moli **Stjepana**, bana **Bosne**, da pomogne biskupu **Sergiju** u sakupljanju desetine u oblastima pod njegovom vlašću, preko rijeka **Save, Dunava i Drine**, kao što su **Hum, Sava, Lipinić** i druga.

Papa **Klement VI** moli **Ludovika**, kralja **Ugarske**, da ne ometa biskupa **Sergija** u sakupljanju desetine u oblastima pod njegovom vlašću, a to su: **Mazonija, Golubac i Albija** zvana **Beograd**.

Papa **Klement VI** dozvoljava **dominikancima** da se ustale u gradovima **Kotoru** i **Skadru**.

Usvojeno **429.** poglavlje **Statuta** o neobrađenim vinogradima u pojedinim mjestima.

1347.g.

13. maja, u Veneciji:

Dozvoljava se caru **Raške** izvoz **300** kompletnih oklopa, **500** šlemova bez vizira, **500** naprsnika, **500** oklopa za goljenice i **500** željeznih rukavica.

1348.g.

1. aprila, u Veneciji:

Car **Grka Stefan** produžuje ugovor iz **1345.g.** između Venecije i Kotora na daljih **8** godina.

10. aprila, u Veneciji:

Odobrava se caru **Raške i Grka** izvoz **tri** potpuno opremljene galije.

27. juna, u Kotoru:

Pred sudijama **Grgurom Gimanomjem, Marinom Bolica** i **Pavlom Buća** notar **Gentilis Gentilini** iz **Osima** piše testament **Rade Franca Sabe**.

14. jula, u Avinjonu:

Papa **Klement VI** imenuje za kotorskog biskupa **Bartolomeja** poslije smrti biskupa **Sergija**.

15. novembra, u Veneciji:

Nije udovoljeno zahtjevu **kralja Raške** za nabavku četvrte galije.

1349.g.

Pomen biskupa **Adama Kotoranina (de Albi?)** (1349-1352)

30. januara, u Avinjonu:

Papa **Klement VI** premješta biskupa **Bartolomeja** u **Trogir**.

20. juna, u Veneciji:

Odgovoreno je ambasadorima kralja **Raške** da se trupovi **galija** ne mogu isporučiti bez potpune isplate, a da se odobri izvoz **400** štitova slovenskog oblika te **100** kožnih oklopa i **100** čeličnih košulja.

Mihailo sin **Radoslava** (?) dobio dubrovačko građanstvo.

1350.g.

Donesen **Statut Bratovštine svetog Duha**.

13. aprila, u Veneciji:

Poslanik cara **Dušana Mihailo Buća** traži od Venecije pomoć za borbu protiv Vizantije nudeći posijedanje **Epira**, ali je predlog odbijen.

7. marta, u Kotoru:

Brata udovica **Marina Golije** sa sinom **Teodorom** zalaže svoju kuću **Gruši**. Ispravu u prisustvu sudije **Dragona Markova Drago** i auditora **Mata Abre** pisao notar **Bartolomej Andrijin** iz **Tribazilike** u **Padovi**.

10. aprila, epitaf:

Nadgrobni natpis zidara **Milena** i žene mu **Mare** u crkvi **sv. Luke**.

Osnovana **Bratovština sv. Duha** u crkvi **sv. Duha** u Dobroti, kod samostana **sv. Nikole**.

1351.g.

Usvojeno **386.** poglavlje **Statuta** o potpisima sudija i auditora na ispravama.

1352.g.

31. oktobra, u Avinjonu:

Papa **Klement VI** premješta **Dujma**, biskupa **Resinenskog** (?), na biskupiju kotorsku.

Usvojeno **175.** poglavlje **Statuta** o izboru, plati i uredu slovenskog kneza.

Usvojeno **177.** poglavlje **Statuta** o zlatarima i njihovim radionicama.

Časopis bez granica

Časopis Hrvatski glasnik, izdavača Hrvatskog građanskog društva, jedino je glasilo Hrvata Crne Gore. Bavi se temama važnim za život hrvatske zajednice u Crnoj Gori: političkim, gospodarskim, društvenim, kulturnim, povijesnim... ali je i u stalnoj misiji povezivanja dvaju država Hrvatske i Crne Gore

Distribuiraju se u Crnoj Gori, a putem pretplate stiže u Hrvatsku, Europu, Australiju, SAD...

Otvoreni smo za suradnju, sugestije i dobronamjerne primjedbe.

Nastojimo da svaki sljedeći broj uradimo bolje i kvalitetnije, sa raznolikim i zanimljivim sadržajem.

Budite i dalje s nama, šaljite Vaše priloge, budite i Vi jedan od kreatora našeg i Vašeg lista!

Pretplatite se!

ČASOPIS MOŽETE KUPITI:

U Kotoru u Katedrali sv. Tripuna i u uredu HGD CG,
 U Tivtu u župi sv. Roko D. Lastva i kod povjerenika Andrije Krstovića,
 U Baru kod predsjednika podružnice Vlada Marvučića,
 U Podgorici u prostorijama podružnice, Trg Božane Vučinić bb,
 U Herceg Novom u knjižari „So“ na Trgu Nikole Đurkovića br. 3

NARUDŽBENICA

Ovim neopozivo naručujem ☐ primjeraka "Hrvatskog glasnika"

Ime i prezime/naziv tvrtke

Ulica i broj

Grad

Poštanski broj

Država

Tel/fax

E-mail

Datum

Potpis/pečat

MEDIJSKI PARTNERI

Hrvatski glasnik

PRETPLATITE SE!

Za Crnu Goru:

20 eura

na žiro račun
520-361700-17
Hipotekarna banka

Za Hrvatsku:

200 kuna

na kunski račun
23600001101667657,
Zagrebačka banka d.d.,
Poslovnica Dubrovnik
Vukovarska 7,
20 000 Dubrovnik

Za inozemstvo:

30 eura

Beneficiary 59 : /
ME25520042000000104966
(Acc. No-IBAN)
Hrvatski građansko društvo Crne
Gore, Zimski bazen Kotor Account
with 57a: HBBAMEPG (HIPOTEKAR-
NA BANKA AD PODGORICA) Inter-
mediary 56a: DEUTDEFF (Deutsche
Bank ag Frankfurt) EUR, USD

Ovu narudžbenicu i kopiju uplatnice pošaljite na adresu izdavača:
Hrvatsko građansko društvo Crne Gore, Zatvoreni bazen Škaljari, 85330 Kotor, Crna Gora
Preplatiti se možete i u Uredu HGDCG u Kotoru

NAŠ DOM JE NAŠA BUDUĆNOST.

UZ PBZ STAMBENI KREDIT:
AKCIJSKA KAMATNA STOPA, FIKSNA ZA PRVU GODINU,
JOŠ POVOLJNIJI UVJETI ODOBRENJA I KORIŠTENJA,
ZATO ŠTO ŽELIM OBLIKOVATI SVOJU BUDUĆNOST.

Kreditni budžetiran uz povoljan stambeni kredit, prvu godinu fiksna i predviđena do godinu, najpovoljniji
podaci kamatna stopa na desetogodišnji kredit. Kamatna stopa godišnje iznosi 4,99% (uključujući troškove od države kamata).
Kamata na prvu godinu iznosi 4,99%, na kreditni iznos od 21. oktobra 2011. Posljednja godišnja stopa iznosi 6,49%.
Kamata na prvu godinu iznosi 4,99%, na kreditni iznos od 21. oktobra 2011. Posljednja godišnja stopa iznosi 6,49%.

PRIVREDNA BANKA ZAGREB
Mislavac, unaprijed i Uvijek.

INA predstavlja nova EURO V goriva:

motorni benzin EUROSUPER BS 95
motorni benzin EUROSUPER BS 98
dizelsko gorivo EURO DIESEL BS

INA CRNA GORA d.o.o. PODGORICA
Podgorica - Blok IX, zgrada "Šajó", 81000 Podgorica

tel: +382 20 268 253
+382 20 268 263
+382 20 268 450
fax: +382 20 268 288

e-mail: inacg_podgorica@t-com.me

INA CRNA GORA d.o.o. TIVAT
Durmidran-Mrčevac, 85320 Tivat

tel: +382 32 66 03 15
fax: +382 32 67 11 42

www.inacg.me

INA CRNA GORA

ZAGREB CROATIA

Ljubav
na prvi pogled

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA ZAGREBA

tel. + 385 1 481 40 51. 481 40 52. 481 40 54. fax + 385 1 481 40 56.

e-mail: info@zagreb-touristinfo.hr www.zagreb-touristinfo.hr

